

Høringsnotat

om forslag til lov om digitale tjenester (digitaltjenesteloven)

Gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/2065
om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv
2000/31/EF

Høringsfrist: 1. oktober 2025

Innhold

1	Innledning.....	5
1.1	Hovedinnholdet i høringsnotatet.....	5
1.2	Formål med forordningen.....	5
1.3	Bakgrunn for forordningen	6
2	Gjeldende rett.....	7
3	Gjennomføring av forordningen i norsk rett.....	8
3.1	EØS-relevans	8
3.2	Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen	9
3.3	Gjennomføring av forordningen, delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter	9
3.4	Virkeområde.....	10
3.4.1	Forordningens saklige virkeområde.....	10
3.4.2	Om lovens geografiske anvendelsesområde.....	11
3.5	Oversettelse av forordningen	11
4	Ansvar for tilbydere av formidlingstjenester	12
4.1	Ansvarsfritak for informasjonen som formidles (artikkel 4 til 8).....	12
4.2	Pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold (artikkel 9).....	13
4.3	Pålegg om å gi informasjon (artikkel 10)	14
4.4	Departementets vurdering og forslag	15
5	Krav til formidlingstjenester for å sikre transparens og et sikkert nettbasert miljø	16
5.1	Innledning	16
5.2	Bestemmelser som gjelder for alle tilbydere av formidlingstjenester.....	16
5.2.1	Kontaktpunkt (artikkel 11 og 12).....	16
5.2.2	Juridisk representant (artikkel 13)	16
5.2.3	Brukervilkår (artikkel 14).....	16
5.2.4	Rapporteringsplikt (artikkel 15).....	17
5.3	Tilleggsbestemmelser for tilbydere av vertstjenester, inkludert nettbaserte plattformer	17
5.3.1	Meldings- og tiltaksmekanismer (artikkel 16).....	17
5.3.2	Begrunnelse (artikkel 17)	18
5.3.3	Melding om mistanke om straffbare forhold (artikkel 18)	18
5.4	Tilleggsbestemmelser for tilbydere av nettbaserte plattformer.....	18
5.4.1	Innledning	18
5.4.2	Internt klagebehandlingssystem (artikkel 20).....	18
5.4.3	Utenrettslig tvisteløsning (artikkel 21).....	19

5.4.4	Betrodde varslere (artikkel 22)	19
5.4.5	Tiltak og vern mot misbruk (artikkel 23)	20
5.4.6	Rapporteringsplikter angående transparens for tilbydere av nettbaserte plattformer (artikkel 24).....	20
5.4.7	Utforming og organisering av nettbaserte grensesnitt (artikkel 25)	20
5.4.8	Reklame på nettbaserte plattformer (artikkel 26)	21
5.4.9	Transparens i anbefalingssystemet (artikkel 27).....	21
5.5	Tilleggsbestemmelser for tilbydere av nettbaserte plattformer som gir forbrukere mulighet til å inngå fjernsalgsavtaler med næringsdrivende	21
5.5.1	Innledning	21
5.5.2	Næringsdrivendes sporbarhet (artikkel 30).....	22
5.5.3	Innebygd overensstemmelse («compliance by design») (artikkel 31).....	22
5.5.4	Rett til informasjon (artikkel 32).....	22
5.6	Særskilte bestemmelser som gjelder for tilbydere av svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer	22
5.7	Departementets vurdering og forslag	23
6	Beskyttelse av mindreårige	25
6.1	Nettbaserte plattformers ansvar for mindreårige	25
6.2	Departementets vurdering.....	26
7	Tjenestemottakers kontakt med tilbyder og rett til å klage	26
7.1	Innledning	26
7.2	Departementets vurdering.....	27
8	Koordinator for digitale tjenester	28
8.1	Utpeking av koordinator for digitale tjenester	28
8.1.1	Forordningens krav til utpeking av koordinator for digitale tjenester	28
8.1.2	Utpeking av andre vedkommende myndigheter	29
8.1.3	Departementets vurdering og forslag	29
8.2	Samarbeid mellom vedkommende myndigheter.....	31
8.2.1	Koordinators ansvar og etablering av samarbeidsmekanismer.....	31
8.2.2	Departementets vurdering.....	32
9	Tilsyn, håndheving og sanksjoner.....	32
9.1	Europeisk og nasjonalt tilsyn med formidlingstjenester	32
9.1.1	Delt tilsyn mellom Kommisjonen og nasjonale myndigheter	32
9.1.2	Departementets vurdering og forslag	33
9.2	Nasjonalt tilsyn og håndheving.....	33
9.2.1	Forordningens krav til nasjonal myndigheters kompetanse	33

9.2.2	Departementets vurdering og forslag	34
9.3	Nasjonale regler om stedlig kontroll	35
9.3.1	Koordinators og vedkommende myndigheters kompetanse til å gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag	35
9.3.2	Departementets vurdering og forslag	35
9.4	EFTAs overvåkingsorgan og Kommisjonens myndighet til å gjennomføre stedlig kontroll 36	
9.4.1	Stedlig kontroll av svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotor.....	36
9.4.2	Departementets vurdering og forslag	37
9.5	Sanksjoner og andre reaksjoner	38
9.5.1	Overtredelsesgebyr.....	38
9.5.2	Tvangsmulkt.....	39
9.5.3	Departementets vurdering og forslag	39
9.6	Finansiering av tilsyn.....	40
9.6.1	Forordningen.....	40
9.6.2	Departementets vurdering og forslag	40
10	Økonomiske og administrative konsekvenser	41
	Utkast til lov om digitale tjenester (digitaltjenesteloven)	44
	Vedlegg 1	49
	Uoffisiell norsk oversettelse av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester).....	49

1 Innledning

1.1 Hovedinnholdet i høringsnotatet

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en ny lov som gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF¹ (forordning om digitale tjenester). Formålet med høringen er å få høringsinstansenes syn på departementets forslag til gjennomføring av forordningen i norsk rett.

Forordninger gjelder direkte i EUs medlemsstater uten behov for nasjonal gjennomføring. For at EØS-relevante forordninger skal få anvendelse i Norge, må imidlertid disse gjennomføres i nasjonal rett slik disse er inntatt i EØS-avtalen gjennom EØS-komiteéns beslutning.

Utgangspunktet er at forordninger gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse i lov. Dette innebærer at forordningens regler i hovedsak skal anvendes slik de står. Det er imidlertid behov for enkelte nasjonale tilleggsbestemmelser der forordningen overlater til nasjonale myndigheter å fastsette nærmere regler. Forordningen er EØS-relevant, men er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen. Det pågår forhandlinger om utforming av EØS-komiteéns beslutning, herunder behovet for tilpasninger.

Høringsnotatet gir en overordnet gjennomgang av forordningen, herunder hvilke plikter som påhviler tilbydere av formidlingstjenester og hvilke rettigheter tjenestemottakere får etter forordningen, samt forslag til nasjonale bestemmelser som gjennomfører forordningen.

Regjeringen har besluttet at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) skal være nasjonal koordinerende myndighet (koordinator) og skal håndheve regelverket overfor formidlingstjenester etablert i Norge, samt være kontaktpunkt mot Europakommisjonen (Kommisjonen).

1.2 Formål med forordningen

Formålet med forordning om digitale tjenester er i henhold til artikkel 1 å bidra til et velfungerende indre marked for digitale tjenester ved å fastsette harmoniserte regler som skal bidra til et trygt og sikkert internett. Formålet er videre å sikre like vilkår i det digitale markedet for å fremme innovasjon, vekst og konkurranseevne både i det indre marked og globalt.

Forordningen skal også verne om grunnleggende rettigheter på nettbaserte plattformer og andre formidlingstjenester, med vekt på ytrings- og informasjonsfrihet, personvern, mindreåriges rettigheter, retten til likebehandling og forbrukervern. Forordningen etablerer et rammeverk for grensekryssende samarbeid mellom tilsynsmyndigheter, samt et rammeverk som klargjør at og hvordan tilsynsmyndigheter i et land kan rette henvendelser om ulovlig innhold til formidlingstjenester i hjemmehørende i et annet land. Forordningen skal videre skape transparens når det gjelder innholdsmoderering og algoritmer for anbefalingssystemer, og forbyr bruk av visse personopplysninger for å generere innhold. I tillegg inneholder forordningen et forbud mot bruk av såkalt manipulativt design, eller «dark patterns», som er

¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse juridiske aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked (Direktivet om elektronisk handel)

grensesnitt og brukeropplevelser i sosiale medier som får brukerne til å ta utilsiktede, ufrivillige og potensielt skadelige avgjørelser når de bruker nettbaserte tjenester.

Forordningen legger til rette for et styrket samarbeid mellom medlemslandenes håndhevingsmyndigheter, blant annet gjennom nasjonale, uavhengige koordinatorene for digitale tjenester. Koordinatorene skal samarbeide både med andre nasjonale myndigheter og med koordinatorene i andre medlemsland, samt med Kommisjonen.

1.3 Bakgrunn for forordningen

Nettbaserte plattformer og andre formidlingstjenester har de siste tiårene gitt betydelige fordeler både for virksomheter og forbrukere, og har bidratt til det indre markedet ved å åpne for nye forretningsmuligheter og legge til rette for grensekryssende handel. Nye og innovative forretningsmodeller gir forbrukerne mulighet til å inngå avtaler om fjernsalg, økt tilgang til mer data og variert innhold, og til å inngå transaksjoner på nye måter. Den digitale omstillingen og økt bruk av disse digitale tjenestene har imidlertid også skapt nye risikoer og utfordringer både for den enkelte mottaker av de relevante tjenestene, virksomheter og for samfunnet som helhet. De største nettbaserte plattformene, såkalte tek-giganter, har et særlig ansvar her på grunn av sin store rekkevidde og store innvirkning på hvordan tjenestemottakerne innhenter informasjon og kommuniserer på nett.

Nettbaserte plattformer kan blant annet bidra til å spre ulovlig innhold til et stort antall brukere på kort tid. Plattformene kan utforme sine tjenester, herunder sine anbefalingssystemer, på en måte hvor brukerne presenteres for innhold som kan ha negativ innvirkning på brukernes grunnleggende rettigheter, som ytrings- og informasjonsfrihet, barns rettigheter, på samfunnsdebatten generelt eller på valgprosesser. I tillegg handler mange forbrukere varer og tjenester på internett, og slike markeds plasser kan brukes til å formidle ulovlige produkter og tjenester.

I årene som fulgte vedtakelsen av EUs ehandelsdirektiv² i 2000, hadde EU en forsiktig tilnærming til regulering av digitale tjenester. I 2015 varslet Kommisjonen i meddelelsen «A Digital Single Market Strategy for Europe»³ en omfattende vurdering av digitale plattformers rolle, inkludert delingsøkonomien og formidlingstjenester. I 2016 fulgte meddelelsen «Online Platforms in the Digital Single Market – Opportunities and Challenges for Europe»⁴ hvor Kommisjonen kom med enkelte uttalelser om en eventuell fremtidig regulering av digitale plattformer. I 2017 kom meddelelsen «Tackling Illegal Content Online – Towards an Enhanced Responsibility of Online Platforms»⁵ som ble etterfulgt av anbefalingen om ulovlig innhold som inneholdt flere ikke-bindende tiltak for å sikre en raskere avdekking og fjerning av ulovlig innhold på nett, samarbeid mellom selskap, betrodd varsler og myndigheter, og for å øke transparens og beskyttelse for brukerne. I årene før og rundt 2020 kom det også flere ulike regulatoriske initiativ fra Kommisjonen, som revisjonen av direktivet om audiovisuelle medietjenester⁶ som inkluderer videodelingsplattformer og sosiale medier,

² Direktiv 2000/31/EF om visse juridiske aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked (ehandelsdirektivet)

³ COM(2015) 192

⁴ COM(2016) 288

⁵ COM(2017) 555

⁶ Direktiv (EU) 2018/1808

forordning om geoblokkering og ikke-diskriminering i det indre marked⁷ som gjelder forskjellsbehandling av internettbrukere basert på deres geografiske tilhørighet, og forordning om rimelig forretningspraksis på plattformer som regulerer forholdet mellom nettbaserte plattformer og tjenestemottakere som tilbyr vare og tjenester på plattformen.⁸

I meddelelsen «Shaping Europe's Digital Future»⁹ i 2020, varslet Kommisjonen at den ville legge fram «The Digital Services Act Package». Gjennom harmoniserte og økte krav til ansvar for nettbaserte plattformer og informasjonssamfunnstjenester og økt tilsyn med plattformenes innholdsmoderering, skulle nye og reviderte regler bidra til å styrke det indre markedet for digitale tjenester.

Den 15. desember 2020 la Europakommisjonen fram forslag til Europaparlaments- og rådsforordning om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (KOM (2020) 825). Forordningen som ble vedtatt 19. oktober 2022, utgjør sammen med Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/1925 om digitale markeder, EUs plattformregulering.

Da forordningen ble vedtatt, både erstattet den delvis og supplerte gjeldende ehandelsdirektiv, som er gjennomført i norsk rett gjennom lov 23. mai 2003 nr. 35 om visse sider av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester (ehandelsloven).

Forordning om digitale tjenester trådte i kraft i EU 16. november 2022. Visse bestemmelser som ikke krever supplerende nasjonale bestemmelser, fikk virkning fra samme dato. Øvrige bestemmelser fikk virkning i EU fra 17. februar 2024.

Kommisjonen har også lagt fram to andre forslag knyttet til ulovlig innhold på nett. I 2021 ble forordningen om håndtering av spredning av terrorinnhold på nettet vedtatt. Forordningen pålegger vertsløseleverandører som tilbyr tjenestene sine i EU, å ta aktive skritt for å fjerne terrorinnhold fra plattformene sine.¹⁰ I mai 2022 foreslo Kommisjonen en forordning for å forebygge og bekjempe seksuelle overgrep mot barn på nettet. Forslaget etablerer klare forpliktelser for tjenesteleverandører til å oppdage, rapportere, fjerne og blokkere tilgang til materiale som viser seksuelt misbruk av barn på nettet. Forslaget er fremdeles til behandling i Europaparlamentet og Rådet.

2 Gjeldende rett

Ehandelsdirektivet har vært det viktigste regelverket for regulering av informasjonssamfunnstjenester i EØS i mer enn 20 år og er forløperen til forordning om digitale tjenester. Som nevnt over viderefører forordning om digitale tjenester enkelte bestemmelser som tidligere var en del av ehandelsdirektivet. Det betyr at deler av gjeldende rett i ehandelsloven vil bli videreført i loven om digitale tjenester, og blir derfor omtalt i dette kapitlet om gjeldende rett.

⁷ Forordning (EU) 2018/302

⁸ Forordning (EU) 2019/1150

⁹ COM(2020) 67

¹⁰ [Europaparlamentets og rådets forordning \(EU\) 2021/784 av 29. april 2021 om håndtering av spredning av terrorinnhold på nettet](#)

Ehandelsloven, som gjennomfører EUs ehandelsdirektiv, har regler om nettbasert handel og andre informasjonssamfunnstjenester som blir formidlet elektronisk, over avstand, og på oppfordring fra en tjenestemottaker. Loven har som mål å sikre fri bevegelse av tjenester innenfor EØS.

Ehandelsloven bygger på etableringslandprinsippet, det vil si hjemstatskontroll og gjensidig anerkjennelse. Dette innebærer at tilbyder innenfor det koordinerte regelområdet, skal følge den rettslige reguleringen i det landet der tilbyderen er etablert og overvåkes av myndighetene i det landet. Med det koordinerte regelområdet menes i denne sammenheng regler som stiller krav til informasjonssamfunnstjenester og til tilbyderen når det gjelder etablering og drift av informasjonssamfunnstjenester. Dette innebærer at en tilbyder som tilbyr informasjonssamfunnstjenester i utgangspunktet kun er underlagt regelverket i det landet hvor tilbyderen er etablert og at en virksomhet som er lovlig etablert og opererer i ett EØS-land, kan tilby sine tjenester i andre EØS-land uten å måtte følge alle de nasjonale kravene til informasjonssamfunnstjenester i mottakerlandet.

Ehandelsloven §§ 16-18 inneholder bestemmelser om ansvarsfrihet for visse informasjonssamfunnstjenester. Tilbydere som yter en informasjonssamfunnstjeneste som bare består i å overføre informasjon (ren videreformidler), mellomlagring eller vertstjeneste, se nærmere omtale i kapittel 3.3.1, vil på visse vilkår ikke være ansvarlig for ulovlig innhold som formidles. Bestemmelsene om ansvarsfritak er videreført i forordning om digitale tjenester, og er nærmere beskrevet i kapittel 4.

Det følger av ehandelsloven § 19 at det ikke foreligger en generell plikt for formidlingstjenesten til å kontrollere eller overvåke det innhold som lagres eller overføres på oppfordring fra en tjenestemottaker. Formidlingstjenesten er altså ikke selv pliktig til å sette i gang undersøkelser for å kontrollere om noe av materialet er ulovlig, uten at det foreligger holdepunkter for å anta at det er tale om ulovlig informasjon. Får formidlingstjenesten derimot opplysninger om at den formidler eller lagrer ulovlig innhold, vil denne bestemmelsen ikke frita tjenesteleverandøren fra å kontrollere riktigheten av disse opplysningene, fordi det da ikke lenger er tale om en generell overvåkingsplikt, men om en undersøkelse av et spesifikt nærmere angitt innhold.

Det følger av ehandelsloven § 20 at §§ 16-18 ikke berører muligheten en domstol eller en forvaltningsmyndighet har etter annet regelverk, til å kreve at formidlingstjenesten bringer en overtredelse til opphør eller forhindrer den. Det betyr at selv om formidlingstjenesten er fritatt fra ansvar for ulovlig innhold, kan for eksempel en domstol gi pålegg om at informasjonen skal fjernes eller tilgang til informasjonen sperres.

3 Gjennomføring av forordningen i norsk rett

3.1 EØS-relevans

Det rettslige grunnlaget for forordning om digitale tjenester er artikkel 114 i traktaten om Den europeiske unions funksjonsområde. Forordningen regulerer viktige deler av det indre marked. Nettbaserte formidlingstjenesters virksomhet vil ofte ha tjenester rettet mot brukere i flere land. Forordningen har som mål å bidra til et velfungerende indre marked for digitale tjenester ved å fastsette harmoniserte regler for tilbydere av formidlingstjenester. Dette skal

skape et trygt og sikkert internett. Forordningen endrer videre ehandelsdirektivet som er gjennomført i norsk rett gjennom ehandelsloven. Etter departementets syn er forordningen både EØS-relevant og akseptabel. Forordningen er imidlertid ikke tatt inn i EØS-avtalen ennå.

3.2 Innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen

For at forordningen skal bli folkerettslig bindende for Norge, må den innlemmes i EØS-avtalen ved et vedtak i EØS-komiteen. Samtidig med selve innlemmelsesvedtaket er det også behov for å vedta visse tilpasninger i ordlyden i forordningen slik at den passer for EØS EFTA-statene. Det er imidlertid svært begrenset adgang til å foreslå tilpasninger til de materielle bestemmelsene i forordningen.

Forordningen inneholder bestemmelser som reiser to-pilarutfordringer og som innebærer elementer av myndighetsoverføring. Dette gjelder særlig Kommisjonens kompetanse til å overvåke og håndheve regelverket overfor svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer. Ved innlemmelse av forordningen i EØS-avtalen, vil denne kompetansen bli foreslått lagt til EFTAs overvåkingsorgan for eventuelle svært store nettbaserte plattformer eller søkemotorer etablert i en EØS EFTA-stat.

Det vil også være behov for andre tilpasninger, både materielle og tekniske, ved innlemming av forordningen i EØS-avtalen. Tekniske tilpasninger vil for eksempel være at EU-lovgivning betyr EØS-lovgivning for EØS EFTA-statene. Andre aktuelle tilpasninger er knyttet til behov for informasjonsutveksling og innkreving av gebyr for tilsyn med svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer.

Departementet er i dialog med Island, Liechtenstein og EFTA-sekretariatet samt Europakommisjonen om utformingen av tilpasningsteksten. Den konkrete utformingen av tilpasningene vil avhenge av utfallet av dialogen. På tidspunktet for denne høringen er ikke disse endelig avklart. Det tas sikte på innlemmelse i EØS-avtalen så raskt som mulig.

3.3 Gjennomføring av forordningen, delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter

Utgangspunktet er at forordninger gjennomføres i norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse i lov. Ved innlemming av forordning om digitale tjenester i EØS-avtalen og gjennomføring i norsk rett utvides virkeområdet i forordningen til å omfatte hele EØS-området.

Departementet foreslår å gjennomføre forordningen i en ny lov om digitale tjenester, jf. lovutkastet § 1. Dette innebærer at forordningens regler i hovedsak skal anvendes slik de står. Det er imidlertid behov for enkelte nasjonale tilleggsbestemmelser der forordningen overlater til nasjonale myndigheter å fastsette nærmere regler. Dette gjelder blant annet utpeking av henholdsvis nasjonal koordinator og andre vedkommende myndigheter, utfyllende regler om tilsyn og stedlig kontroll og, innenfor visse rammer, regler om sanksjoner ved manglende overholdelse av loven.

Kommisjonen er i forordningen gitt kompetanse til å fastsette delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter, jf. artikkel 87. Dette gjelder rettsakter av teknisk og administrativ karakter, for eksempel nærmere regler om maler for rapportering til Kommisjonen, om

informasjonsutveksling mellom nasjonale koordinatore og Kommisjonen og om tilsynsavgift til Kommisjonen. Departementet foreslår at Kommisjonens delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter som innlemmes i EØS-avtalen, gjennomføres i norsk rett i forskrift. Det foreslås derfor en forskriftshjemmel om gjennomføring av delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter i lovutkastet § 2.

3.4 Virkeområde

3.4.1 Forordningens saklige virkeområde

Forordningens saklige virkeområde følger av artikkel 2. Forordningen regulerer tilbydere av formidlingstjenester som tilbys til tjenestemottakere, uansett hvor tilbyderen av disse tjenestene er etablert. Forordningen gjelder alle tilbydere av formidlingstjenester etablert i og utenfor EU, så lenge tjenesten tilbys til tjenestemottakere som er etablert eller lokalisert i EU.

En formidlingstjeneste er en type informasjonssamfunnstjeneste (digital tjeneste som leveres over avstand og på individuell forespørsel fra mottakeren) og defineres i forordningens artikkel 3 som en av tre følgende tjenester:

- «ren overføring» («mere conduit») som består av overføring i et kommunikasjonsnett av informasjon som gis av en tjenestemottaker, eller levering av tilgang til et kommunikasjonsnett,
- «mellomlagring» («caching») som består av overføring i et kommunikasjonsnett av informasjon som gis av en tjenestemottaker, som innebærer automatisk, mellomliggende og midlertidig lagring av denne informasjonen, og som utføres utelukkende for å effektivisere overføringene av informasjonen til andre mottakere på anmodning fra dem,
- «vertstjeneste» («hosting») som består av lagring av informasjon som er gitt av, og på anmodning fra, en tjenestemottaker. Nettbaserte plattformer («online platforms») regnes som en vertstjeneste.

Figur 1: Ulike kategorier formidlingstjenester

En tjenestemottaker defineres i samme artikkel som en fysisk eller juridisk person som bruker en formidlingstjeneste for å søke informasjon eller tilgjengeliggjøre informasjon.

Forordning om digitale tjenester fastsetter en rekke nye plikter for tilbydere av formidlingstjenester. Pliktene som pålegges er differensierte på bakgrunn av kategorien tilbyder og antall brukere av tjenesten. De største nettbaserte plattformene og søkemotorene underlegges de strengeste pliktene fordi de antas å ha stor innflytelse på sikkerheten i nettet, utformingen av den offentlige opinionen og debatten, samt netthandelen.

Forordningen påvirker ikke regler i andre EU-rettsakter som regulerer andre aspekter av levering av formidlingstjenester på det indre markedet eller som presiserer og utfyller denne forordningen. Dette omfatter blant annet regler om audiovisuelle tjenester, opphavsrett, personvern, kommunikasjonsvern, forbrukervern og produktsikkerhet og strafferettslig samarbeid.

3.4.2 Om lovens geografiske anvendelsesområde

Det følger av EØS-loven § 6, jf. EØS-avtalen protokoll 40, at EØS-avtalen ikke gjelder for Svalbard. Norge kan likevel, på nasjonalt grunnlag, velge å gi lover og forskrifter som gjennomfører EØS-forpliktelser anvendelse på Svalbard. Det er ikke gjort unntak for Jan Mayen fra EØS-avtalen som for Svalbard, slik at Jan Mayen faller inn under avtalens virkeområde.

Det følger av svalbardloven § 2 første ledd at norsk privatrett og strafferett og den norske lovgivning om rettspleien gjelder for Svalbard, når ikke annet er fastsatt. Av andre ledd fremgår det at andre lovbestemmelser enn de som er nevnt i første ledd, kun gjelder for Svalbard hvis det er særskilt bestemt. Lov om Jan Mayen § 2 første ledd inneholder en lignende formulering som svalbardloven § 2 andre ledd for Jan Mayen. Skal loven kunne gis anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, må dette angis særskilt i loven.

Forordning om digitale tjenester gjelder uavhengig av tilbyders etableringssted så lenge tjenesten leveres til brukere i EU/EØS. Dette betyr at uavhengig av om forordningen gis anvendelse på Svalbard, må en formidlingstjeneste som er etablert der, etterleve pliktene i forordningen dersom antallet tjenestemottakere i én eller flere land i EØS er betydelig i forhold til landets befolkning eller dersom formidlingstjenestens aktiviteter er rettet mot én eller flere EØS-land, jf. fortalen punkt 8. Hvorvidt en aktivitet er rettet mot et EØS-land, avgjøres på grunnlag av faktorer som bruk av et språk eller en valuta som vanligvis brukes i den medlemsstaten, eller muligheten til å bestille produkter eller tjenester eller bruken av et relevant toppdomene. Siden en formidlingstjeneste etablert på Svalbard ikke vil anses etablert i EØS-området, vil formidlingstjenesten måtte utpeke en juridisk eller fysisk person til å fungere som sin juridiske representant i én av de medlemsstatene der den tilbyr sine tjenester, jf. forordningen artikkel 13.

Tjenestemottakere bosatt eller hjemmehørende på Svalbard, vil ha behov for samme beskyttelse og rettigheter som tjenestemottakere ellers i Norge, og forordningen bør derfor gis anvendelse også for Svalbard. Siden EØS-avtalen ikke gjelder for Svalbard, vil imidlertid ikke tjenestemottakere bosatte eller hjemmehørende på Svalbard kunne påberope seg rettigheter overfor en formidlingstjeneste etablert i en annen EØS-stat eller utenfor EØS. Departementet mener likevel at det er viktig at tjenestemottakere får rettigheter nasjonalt.

Forordningen inneholder regler om samarbeid på tvers av landegrensene, herunder om nasjonale tilsynsmyndigheters rett og plikt til å samarbeide med hverandre og Kommisjonen. Det er ikke naturlig å gi disse bestemmelsene anvendelse utenfor EØS-avtalens virkeområde, og Norge ville uansett ikke kunne pålegge tilbyder av formidlingstjenester i et annet EØS-land å anvende reglene på områder som ikke er omfattet av EØS-avtalen.

Det foreslås derfor en bestemmelse i lov om digitale tjenester § 2, om at departementet kan gi forskrift om lovens og forordningens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, samt at det kan fastsettes særlige regler om rekkevidden av reglene på Svalbard.

3.5 Oversettelse av forordningen

En uoffisiell norsk oversettelse av forordningen følger som vedlegg til høringsnotatet. Oversettelsen blir først offisiell, det vil si at den får samme gyldighet som oversettelsene på EU-språkene, når den er kunngjort i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende i henhold til EØS-avtalen artikkel 129. nr. 1 tredje ledd. Kunngjøringen av oversettelsen vil

skje når forordningen er tatt inn i EØS-avtalen. Endringer i oversettelsen kan bli nødvendig etter høringen.

4 Ansvar for tilbydere av formidlingstjenester

4.1 Ansvarsfritak for informasjonen som formidles (artikkel 4 til 8)

Kapittel II i forordning om digitale tjenester inneholder bestemmelser om at formidlingstjenester på visse vilkår, er fritatt for ansvar for informasjonen som overføres. Reglene fastsetter vilkår for at den berørte leverandøren av formidlingstjenester ikke kan holdes ansvarlig for formidling av ulovlig innhold levert av tjenestemottakerne. Reglene må ikke forstås som at de gir et positivt grunnlag for å fastslå at en tilbyder kan holdes ansvarlig hvis vilkårene ikke er oppfylt. Et ansvarsgrunnlag må fastslås gjennom gjeldende regler i EU-retten eller i nasjonal rett.

Forordningen definerer ulovlig innhold bredt, jf. artikkel 3 bokstav h. Innhold kan være ulovlig i seg selv, for eksempel en hatefull eller ulovlig diskriminerende ytring eller oppfordring til en terrorrelatert handling. I andre tilfeller er det ulovlige innholdet knyttet til en aktivitet. Dette kan for eksempel være deling av bilder som viser seksuelle overgrep mot barn, ulovlig deling av private bilder uten samtykke, grooming, salg av produkter som ikke oppfyller fastsatte krav, som er forfalsket eller i strid med forbrukervernlovgivning, ulovlig bruk av opphavsrettsbeskyttet materiale, ulovlig tilbud om innkvarteringstjenester eller ulovlig salg av levende dyr. Forordningen definerer ikke hva som er ulovlig. Dette følger av unionsretten eller gjeldende rett i den enkelte medlemsstat som må være i samsvar med unionsretten. Ulovlig innhold i henhold til eventuelle nasjonale bestemmelser som ikke er i samsvar med unionsretten, vil ikke utgjøre ulovlig innhold etter definisjonen i forordningen.

Vilkårene for ansvarsfrihet er ulike for de tre tjenestekategoriene «ren overføring», «mellomlagring» og «vertstjenester». Bestemmelsene om ansvarsfrihet er en videreføring av ehandelsdirektivet artikkel 12 - 14 som ble opphevet gjennom forordningen, og som i dag er gjennomført i norsk rett i ehandelsloven §§ 16 - 18.

For formidlingstjenester av kategorien *ren overføring* gir forordningen artikkel 4 generelt ansvarsfritak for ulovlig innhold som «blindt» overføres - det vil si der tilbyderen ikke setter i gang overføringen, ikke velger mottaker og ikke velger ut eller endrer informasjonen som overføres.

Det følger av forordningen artikkel 5 at tilbydere som *mellomlagrer*, ikke er ansvarlig for ulovlig innhold som lagres midlertidig på deres tjenester, forutsatt at de

- ikke endrer informasjonen,
- overholder betingelsene for tilgang til informasjonen,
- overholder bransjereglene om ajourføring av informasjon,
- ikke gjør inngrep i lovlig bruk av teknologi med formål å skaffe seg data om bruken av informasjon, og
- handler raskt for å fjerne eller hindre tilgang til informasjon, ved kjennskap om at informasjonen er ulovlig eller kreves fjernet av en domstol eller en myndighet.

Tilbydere av *vertstjenester* skal etter forordningen artikkel 6, ikke holdes ansvarlig for ulovlig innhold eller aktivitet forutsatt at de ikke har faktisk kjennskap til innholdet, og at de så snart de har fått kjennskap til det ulovlige innholdet, handler raskt for å fjerne det.

Forordningen artikkel 7 sier at ansvarsfritaket etter artiklene 4 - 6 gjelder selv om formidlingstjenesten gjennomfører tiltak for å oppdage, identifisere og fjerne eller deaktivere tilgangen til ulovlig innhold. Bestemmelsen er ny og formålet med artikkel 7 er å skape klarhet i og sikre at regelverket ikke motvirker aktiviteter som tar sikte på å oppdage og gripe inn mot ulovlig innhold som tilbydere utfører på frivillig basis.

Det følger av artikkel 8 at tilbydere av formidlingstjenester ikke pålegges noen generell plikt til å overvåke den informasjonen som de overfører eller lagrer, og heller ikke til aktivt å undersøke fakta eller omstendigheter som tyder på ulovlig aktivitet. Bestemmelsen er en videreføring av ehandelsdirektivet artikkel 15 nr. 1 som ble opphevet gjennom forordningen. Artikkel 8 er i dag gjennomført i ehandelsloven § 19.

4.2 Pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold (artikkel 9)

Forordningen artikkel 9 pålegger plikter på tilbydere av formidlingstjenester når de mottar pålegg om å gripe inn mot innhold, og stiller krav til hvordan tilbyder av formidlingstjenester skal behandle slike pålegg. Forordningen gir en formidlingstjeneste plikt til å underrette om pålegget har fått noen virkning og eventuelt når det fikk virkning.

Det er viktig å merke seg at artikkel 9 ikke inneholder noen plikt for formidlingstjenester til å fjerne innhold. Forordningen gir heller ikke nasjonale myndigheter hjemmel til å pålegge en leverandør å fjerne slikt innhold. Hva som utgjør ulovlig innhold og det rettslige grunnlaget for å pålegge formidlingstjenester tiltak for å fjerne eller hindre tilgang til ulovlig innhold, må følge av annet EU-regelverk eller nasjonal lovgivning i de ulike medlemsstatene.

Forordningen regulerer heller ikke påleggets geografiske virkeområde eller håndheving over landegrensene. Forordningen regulerer bare medlemsstatenes plikt til å sikre at påleggene utarbeides i samsvar med visse formelle krav og at utstedte pålegg håndteres og følges opp på en bestemt måte. Formålet med bestemmelsen er å sikre effektiv etterlevelse av pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold, særlig i grensekryssende tilfeller. Bestemmelsen er imidlertid ikke begrenset til grensekryssende tilfeller, men gjelder både i grensekryssende og i utelukkende nasjonale tilfeller. For at et pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold skal være gyldig, må det være utstedt av en nasjonal retts- eller forvaltningsmyndighet og rette seg mot én eller flere spesifikke elementer av ulovlig innhold. Det kan ikke være snakk om et pålegg om å fjerne ulovlig innhold generelt.

Tilbyder av formidlingstjenester pålegges i artikkel 9 nr. 1 en plikt til å informere den myndighet som har utstedt pålegget om virkninger pålegget har fått, og i artikkel 9 nr. 5 en plikt til å informere mottakere av tjenesten. Mottakere av tjenesten skal informeres om at tilbyder har mottatt et pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold og virkningen det er gitt. Mottaker skal få en begrunnelse som forklarer hvorfor informasjonen utgjør ulovlig innhold, informasjon om klageadgang og en beskrivelse av påleggets geografiske virkeområde. Mottakere av tjenesten skal motta denne informasjonen senest når pålegget er gitt virkning, eventuelt på et tidligere tidspunkt hvis den utstedende myndighet har angitt det i pålegget.

Artikkel 9 nr. 2 inneholder vilkår som den utstedende myndigheten må sikre at pålegget minst oppfyller. Dette kommer i tillegg til eventuelle vilkår som følger av nasjonale regler eller EU-regler som utgjør rettsgrunnlaget for å utstede pålegget. Det må fremgå av pålegget hva som er det rettslige grunnlaget for pålegget. Pålegget skal videre inneholde informasjon som gjør det mulig for mottaker av pålegget å forstå hvorfor den blir bedt om å gripe inn mot et bestemt ulovlig innhold, hvem som utsteder pålegget, hvilket innhold den blir bedt om å gripe inn mot og klagemuligheter både for tilbyderer av formidlingstjenesten og mottakeren av tjenesten som tilgjengeliggjorde innholdet. I tillegg skal pålegget inneholde informasjon om det geografiske virkeområdet pålegget gjelder. Artikkel 9 nr. 2 setter også krav til hvilket språk pålegget skal utferdiges på.

At artikkel 9 nr. 2 setter krav til å angi det geografiske området pålegget gjelder og hvilket språk pålegget skal utferdiges på, henger sammen med at forordning om digitale tjenester klargjør at en medlemsstat kan sende et pålegg direkte til en formidlingstjeneste hjemmehørende i en annen medlemsstat. I praksis betyr dette at hvis en kommentar på en sosial medieplattform er ulovlig i den medlemsstaten der brukeren som kommenterer bor, men ikke ulovlig i den medlemsstaten der tilbyder av den nettbaserte plattformen er etablert, kan brukerens bostedsstat rette et direkte pålegg til tilbyderer om å blokkere kommentaren for brukere på sitt territorium. Dette gjelder imidlertid bare hvis det finnes EU-regler eller nasjonale regler som tillater den aktuelle medlemsstaten å sende et slikt pålegg til en nettbasert plattform som tilbyr sine tjenester på denne medlemsstatens territorium. Et eksempel på hjemmel til å kreve innhold fjernet av en formidlingstjeneste finnes i legemiddeloven § 21a som gir Direktoratet for medisinske produkter hjemmel til å framsette slikt krav hvis det foreligger en overtredelse av regelverket som kan medføre betydelig helserisiko.

Myndigheten som utsteder pålegget, eller annen myndighet når det er angitt i pålegget, skal oversende pålegget og all relevant informasjon som er mottatt fra tilbyderer av formidlingstjenester, til koordinatoren i myndighetens medlemsland. Koordinatoren skal deretter sende kopi av pålegget til alle andre koordinatorene uten unødig opphold. Kopien skal sendes via informasjonsdelingssystemet som er opprettet i medhold av forordningen artikkel 85.

4.3 Pålegg om å gi informasjon (artikkel 10)

Artikkel 10 gjelder pålegg om å gi informasjon om én eller flere konkrete tjenestemottakere og angir nærmere vilkår som disse påleggene skal oppfylle, samt krav til hvordan tilbyder av formidlingstjeneste skal behandle slike pålegg. Artikkel 10 er innholdsmessig svært lik artikkel 9. I likhet med artikkel 9 gir heller ikke artikkel 10 rettslig grunnlag for å utstede selve pålegget om å gi informasjon.

Når tilbydere av formidlingstjenester mottar et pålegg utstedt av nasjonale retts- eller forvaltningsmyndigheter om å gi informasjon om én eller flere spesifikke individuelle tjenestemottakere, skal tilbyder underrette myndigheten om at pålegget er mottatt og om virkningen det er gitt. Pålegget om å gi informasjon må ha til hensikt å fastslå om mottakeren av den aktuelle tjenesten overholder gjeldende regler i EU eller nasjonal lovgivning. Et eksempel på et tilfelle som vil være omfattet av bestemmelsen vil være når en myndighet utsteder en ordre for å avdekke det virkelige navnet til en person som bruker den aktuelle tjenesten under et spesielt brukernavn eller en annen identifikator. Pålegget kan også gjelde

informasjon om når tjenestemottakeren har brukt tjenesten eller på hvilken måte tjenesten er brukt.

Både informasjonen pålegget gjelder og tjenestemottakeren, må angis spesifikt. Det betyr at et pålegg som gjelder vage og vide kategorier av informasjon ikke vil være omfattet av bestemmelsen. Det samme gjelder for pålegg som gjelder en gruppe mottakere som ikke er identifisert spesifikt. Pålegg kan likevel gjelde mer enn én person.

Artikkel 10 nr. 2 stiller på samme måte som artikkel 9, nærmere krav til hva pålegget skal inneholde av informasjon. Pålegget skal inneholde nærmere informasjon om rettslig grunnlag, hvilken myndighet som har utstedt det, identifisere den eller de spesifikke mottakerne som det bes om informasjon om, klagemekanismer, og dersom det er relevant, informasjon om hvilken myndighet som skal motta informasjon om virkningen pålegget er gitt. I tillegg skal pålegget inneholde informasjon som gjør det mulig for tilbyder av formidlingstjenester å identifisere mottakeren det bes om opplysninger om, for eksempel ett eller flere kontonavn eller unike identifikatorer. Det skal også stilles krav til språklig utforming, og plikten avgrenses til informasjon som allerede er innhentet samt informasjon under tilbyderens kontroll.

For øvrig gjelder de samme krav etter artikkel 10, som etter artikkel 9, hva angår oversendelse av informasjon til koordinator, koordinators plikt til å videresende informasjon til andre koordinatorene uten unødig opphold, og at informasjonen skal sendes via informasjonsdelingssystemet som er opprettet i medhold av artikkel 85.

Tilsvarende skal tilbyderen etter artikkel 10 underrette den aktuelle tjenestemottaker om det mottatte pålegget og virkningen det er gitt. Underretningen skal gis senest når pålegget er gitt virkning, eventuelt på det tidspunkt utstedende myndighet har angitt i pålegget. Informasjonen som sendes til tjenestemottakeren skal inneholde en begrunnelse og eksisterende muligheter for klageadgang.

4.4 Departementets vurdering og forslag

Ansvarsfriehtsreglene i forordningen kapittel II innebærer at formidlingstjenester på visse vilkår er fritatt for ansvar for informasjonen som overføres og lagres. Disse bestemmelsene tilsvarer artikkel 12 - 15 i ehandelsdirektivet, som i dag er gjennomført i norsk rett i ehandelsloven §§ 16 - 19. De aktuelle artiklene i ehandelsdirektivet ble opphevet gjennom forordning om digitale tjenester artikkel 89. Når forordning om digitale tjenester gjennomføres i norsk rett, foreslår departementet derfor å oppheve ehandelsloven §§ 16 - 19.

Departementet foreslår også å oppheve ehandelsloven § 20, som blir overflødig når ehandelsloven §§ 16 - 18 oppheves. Det er verken adgang til eller behov for supplerende nasjonale bestemmelser til ansvarsfriehtsreglene i forordningen.

Forordningen inneholder bestemmelser om hvordan tilbydere av formidlingstjenester skal behandle pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold og pålegg om å gi informasjon om tjenestemottakere. Disse påleggene utstedes av nasjonal retts- eller forvaltningsmyndighet. Av artikkel 9 nr. 2 og 10 nr. 2 følger det at medlemsstatene skal sikre at henholdsvis pålegg om å fjerne ulovlig innhold og pålegg om å gi informasjon tilfredsstiller visse nærmere angitte krav. For å oppfylle forpliktelsene etter forordningen, og for å gjøre det enklere for myndigheter og domstoler å gi pålegg og motta informasjon om oppfølging, foreslår

departementet bestemmelser i lovutkastet §§ 6 og 7 som stiller krav til innhold og utforming av slike pålegg.

5 Krav til formidlingstjenester for å sikre transparens og et sikkert nettbasert miljø

5.1 Innledning

Kapittel III i forordning om digitale tjenester pålegger tilbydere av formidlingstjenester aktsomhetsforpliktelser som skal gi et mer transparent og sikkert miljø på internett. Kapitlet er delt inn i fem deler hvor virksomhetene som omfattes er snevret inn for hver del, og tilleggsforpliktelser pålegges trinnvis etter type formidlingstjeneste, størrelse¹¹ og antall brukere.

5.2 Bestemmelser som gjelder for alle tilbydere av formidlingstjenester

Forordningen fastsetter fem generelle krav som gjelder for alle de ulike kategoriene av tilbydere av formidlingstjenester som er omtalt i kapittel 3.4.1.

5.2.1 Kontaktpunkt (artikkel 11 og 12)

For å gjøre det mulig for myndigheter, Kommisjonen og Det europeiske råd for digitale tjenester (European Board for Digital Services (EBDS) – heretter omtalt som rådet for digitale tjenester) å komme i direkte kontakt med tilbyder i et elektronisk format, skal alle tilbydere av formidlingstjenester etter artikkel 11 etablere et kontaktpunkt for henvendelser. Dette kontaktpunktet skal også kunne brukes av betroede varslere som er organisasjoner, foreninger eller lignende, utpekt av koordinator, som har et særskilt ansvar for å avdekke ulovlig innhold og varsle nettbaserte plattformer om dette.

Tilbyder skal også etablere et kontaktpunkt etter artikkel 12 slik at tjenestemottakere på en enkel og brukervennlig måte skal kunne kontakte tilbyderen. Tjenestemottaker skal selv kunne velge ønsket kommunikasjonsmiddel. Kontaktinformasjonen skal være lett tilgjengelig og holdes oppdatert.

5.2.2 Juridisk representant (artikkel 13)

Forordning om digitale tjenester gjelder uavhengig av etableringssted så lenge tjenesten leveres til brukere i EU. Tilbydere som ikke er etablert i EU, skal utpeke en juridisk representant i en av medlemsstatene der de tilbyr sine tjenester. Den juridiske representanten skal blant annet håndtere kontakten med vedkommende myndigheter, Kommisjonen og rådet for digitale tjenester i alle spørsmål som gjelder mottak, overholdelse og håndheving av beslutninger.

5.2.3 Brukervilkår (artikkel 14)

Tilbyder skal inkludere informasjon om eventuelle begrensninger knyttet til bruken av tjenesten i brukervilkårene. Brukervilkårene skal også inneholde opplysninger om eventuelle retningslinjer, framgangsmåter, tiltak og verktøy som brukes til moderering av innhold,

¹¹ Enkelte forpliktelser pålegges ikke mikro- eller små foretak, det vil si foretak med færre enn 50 ansatte og der årlig omsetning eller årlig balanse ikke overstiger 100 millioner kroner.

inkludert algoritmebasert beslutningstaking og menneskelig gjennomgang, i tillegg til reglene om deres interne klagebehandlingssystem. Brukervilkårene skal være på et klart, enkelt, forståelig, brukervennlig og utvetydig språk og skal være offentlig tilgjengelige.

Når en formidlingstjeneste hovedsakelig er rettet mot mindreårige eller i stor grad brukes av dem, skal tilbyderen forklare vilkårene for bruk og eventuelle bruksbegrensninger på en måte som mindreårige kan forstå.

Tilbydere skal opptre på en aktsom, objektiv og forholdsmessig måte ved bruken og håndhevingen av begrensningene, og ta hensyn til alle parter rettigheter og rettmessige interesser. Det inkluderer tjenestemottakernes grunnleggende rettigheter som ytringsfrihet, medienes frihet og mangfold, og andre grunnleggende rettigheter og friheter som er nedfelt i EUs charter.¹² Av fortalen fremgår det at dette skal gjelde allerede ved utforming av brukervilkårene, og ikke kun ved anvendelse av dem.

5.2.4 Rapporteringsplikt (artikkel 15)

Minst én gang i året skal tilbyder offentliggjøre rapporter om utført innholdsmoderering i den aktuelle perioden. Rapporten skal blant annet inneholde informasjon om antall pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold, pålegg om å gi informasjon om individuelle tjenestemottakere, mottatte meldinger og klager, innholdsmoderering på eget initiativ og automatiserte midler for innholdsmoderering. Det er gjort unntak fra rapporteringspliktene for mikro- og små foretak med mindre de defineres som svært store nettbaserte plattformer eller søkemotorer. Begrepene «mikroforetak» og «små foretak» skal forstås slik de er definert i Kommisjonens anbefaling 2003/361/EF.¹³

5.3 Tilleggsbestemmelser for tilbydere av vertstjenester, inkludert nettbaserte plattformer

Tilbydere av vertstjenester, inkludert nettbaserte plattformer, har i tillegg til pliktene i artikkel 11 - 15 ytterligere forpliktelser som følger av forordningen avsnitt 3.

5.3.1 Meldings- og tiltaksmekanismer (artikkel 16)

Tilbydere av vertstjenester skal etablere en brukervennlig løsning som gjør at forbrukere og virksomheter på en enkel måte kan melde i elektronisk format, om innhold som anses å være ulovlig.

Alle slike meldinger skal behandles på en rask, aktsom, ikke-vilkårlig og objektiv måte. Tilbyderen skal underrette forbrukere eller virksomheter som har meldt fra, om at meldingen er mottatt, om sin beslutning med hensyn til informasjonen som meldingen gjelder, og muligheten til å klage på beslutningen.

Artikkel 16 kompletterer ansvarsfrihetsbestemmelsen for vertstjenester i artikkel 6. Meldinger etter artikkel 16 om ulovlig innhold, skal anses å gi tilbyder av vertstjenesten kjennskap om det ulovlige innholdet så lenge det ikke er nødvendig å foreta en grundig juridisk vurdering for å kontrollere om innholdet faktisk er ulovlig.

¹² Den europeiske unions Charter om Grunnleggende Rettigheter

¹³ Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises

5.3.2 Begrunnelse (artikkel 17)

Dersom en tilbyder innfører begrensninger i bruken av en vertstjeneste fordi innholdet er ulovlig eller i strid med de generelle vilkårene for bruk av tjenesten, plikter tilbyderen å gi tjenestemottakeren en klar og konkret begrunnelse. Artikkel 17 nr. 3 inneholder minimumskrav til begrunnelsen.

Eksempler på aktuelle begrensninger er at innhold blir mindre synlig eller helt fjernet, tilgangen til innholdet kan bli midlertidig begrenset, eller tjenesten som sådan kan bli helt eller delvis fjernet. Tilbyder kan ikke innføre slike begrensninger uten at tjenestemottaker er kjent med det. Å motta begrunnelse er en forutsetning for effektive klageadgang.

5.3.3 Melding om mistanke om straffbare forhold (artikkel 18)

Dersom en tilbyder av vertstjenester får kjennskap til informasjon som gir grunn til mistanke om at det har skjedd, skjer eller sannsynligvis vil skje en straffbar handling som innebærer en trussel mot ett eller flere menneskers liv eller sikkerhet, skal tilbyderen umiddelbart underrette de rettshåndhevende myndighetene om sin mistanke og gi all relevant tilgjengelig informasjon.

5.4 Tilleggsbestemmelser for tilbydere av nettbaserte plattformer

5.4.1 Innledning

Tilbydere av nettbaserte plattformer som for eksempel nettmarkeds plasser, app-butikker, plattformer i delingsøkonomien og sosiale medieplattformer, er i tillegg til pliktene som følger av forordningen artikkel 11 - 18, underlagt pliktene som fremgår av forordningen avsnitt 3 (artikkel 20 - 28).

Bestemmelsene i avsnitt 3 gjelder ikke for tilbydere av nettbaserte plattformer som anses som mikroforetak eller små foretak, det vil si foretak med færre enn 50 ansatte og der årlig omsetning eller årlig balanse ikke overstiger 100 millioner kroner.¹⁴

5.4.2 Internt klagebehandlingssystem (artikkel 20)

Tilbydere av nettbaserte plattformer skal sørge for at tjenestemottakere, inkludert enkeltpersoner eller enheter som har varslet om innhold etter artikkel 16, får tilgang til et effektivt og brukervennlig internt system for håndtering av klager. I dette systemet skal tjenestemottakerne kunne klage på beslutninger om begrensning av en tjeneste basert på at innholdet fra tjenestemottakeren anses som ulovlig eller innholdet er i strid med tjenestetilbyderens generelle vilkår. Beslutningene kan komme som følge av en melding som er mottatt etter artikkel 16, eller på tilbyders eget initiativ, og som gjelder fjerning eller utilgjengeliggjøring av innhold eller begrensning av tilgang til innhold, innstilling eller opphør av tjeneste, innstilling eller opphør av tjenestemottakers konto eller innstilling, opphør eller andre begrensninger i muligheten til å tjene penger på informasjonen som tjenestemottaker har gjort tilgjengelig. Også den som har varslet om ulovlig innhold etter artikkel 16 kan klage gjennom dette systemet dersom plattformer velger å ikke reagere på rapportert innhold eller når varsleren mener beslutningen om innholdsmoderering ikke er tilstrekkelig.

¹⁴ Definisjonen i Kommisjonens anbefaling 2003/361/EF

Klagene skal kunne inngis elektronisk uten kostnad for klager. Tilbyderen av tjenesten skal behandle klager levert gjennom det interne klagebehandlingssystem på en rettidig, ikke-diskriminerende, aktsom og ikke-vilkårlig måte.

Klagebehandlingen kan være automatisert, og klagesystemet som helhet må da være under tilsyn av tilstrekkelig kvalifisert personell.

5.4.3 Utenrettslig tvisteløsning (artikkel 21)

Bestemmelsen i forordningen artikkel 21 må ses i sammenheng med artikkel 16 om meldings- og tiltaksmekanismer, artikkel 17 om begrunnelser og artikkel 20 om internt klagesystem.

I henhold til forordningen artikkel 21 nr. 1 skal tjenestemottakere ha rett til å henvende seg til ethvert tvisteløsningsorgan som er sertifisert i samsvar med forordningen, med mål om å få løst tvister angående innholdsmoderering på en nettbasert plattformtjeneste. Tvisten kan gjelde både lovligheten av innhold og innhold som er uforenlig med generelle vilkår og betingelser for bruk av plattformen. Det kan for eksempel gjelde en tvist som følge av at tilbyder har fjernet innhold lastet opp av en tjenestemottaker, eller at innhold ikke er blitt fjernet etter et varsel etter artikkel 16, og klage på dette ikke har blitt løst gjennom plattformens interne klagesystem.

Tvisteløsningsorganet kan være en eksisterende aktør som er sertifisert av koordinatoren for digitale tjenester i tråd med artikkel 21 nr. 3 i forordningen, eller et organ som en medlemsstat velger å opprette spesifikt for formålet i henhold til artikkel 21 nr. 6. Det framgår imidlertid av fortalen punkt 59 at medlemsstatene ikke har et ansvar for å opprette et tvisteløsningsorgan for utenrettslig tvisteløsning – artikkel 21 nr. 6 gir bare en slik mulighet. Organisasjoner som ønsker å bli et utenrettslig tvisteløsningsorgan, må sende inn en søknad til koordinatoren i det landet de er etablert. Sertifiseringen er gyldig i alle medlemsstatene. En sertifisering kan imidlertid begrenses til visse ekspertiseområder (bestemte typer ulovlig innhold eller bestemte typer nettbaserte plattformer) eller visse språk, der organet er i stand til å avgjøre tvister. Tjenestemottakeren kan velge et hvilket som helst utenrettslig tvisteløsningsorgan – som er EU-sertifisert for sin type tvist – og be om en gjennomgang av en plattforms avgjørelse om innholdsmoderering. Tilbyder av den nettbaserte plattformen er forpliktet til å samhandle med dette organet.

Det følger av artikkel 21 at å bringe en sak inn for et utenrettslig tvisteløsningsorgan, ikke skal frata tjenestemottakeren retten til å få saken prøvet av en domstol. Resultatet av den utenrettslige tvisteløsningsprosedyren vil med andre ord ikke være bindende og vil ikke hindre partene i å ta rettslige skritt angående den samme tvisten.

Kommisjonen publiserer og oppdaterer – etter varsel fra de nasjonale koordinatorene – en liste over sertifiserte utenrettslige tvisteløsningsorganer. Per juni 2025 er det sertifisert seks utenrettslige klageorganer i EU.

5.4.4 Betrodde varslere (artikkel 22)

Forordningen innfører et system med såkalte betrodde varslere som skal bidra i arbeidet med å avdekke ulovlig innhold og varsle nettbaserte plattformer om dette. Tilbyderne skal prioritere varsler mottatt fra betrodde varslere. Løsningen med betrodde varslere utfyller meldings- og tiltaksmekanismen i artikkel 16. Betrodde varslere skal ha særlig ekspertise og kompetanse i å oppdage, identifisere og rapportere ulovlig innhold, skal være uavhengige og

skal opptre aktsomt, korrekt og objektivt, og skal utpekes av koordinatoren for digitale tjenester i den enkelte medlemsstat. Per juni 2025 er særlig organisasjoner som har ekspertise på beskyttelse av mindreårige og organisasjoner som ivaretar immaterielle rettigheter som er utpekt.¹⁵ Kommisjonen kan utarbeide retningslinjer om utnevning eller tilbaketrekning av status som betrodd varsler.

5.4.5 Tiltak og vern mot misbruk (artikkel 23)

Tilbyder av nettbaserte plattformer skal i henhold til artikkel 23 iverksette tiltak for midlertidig å stanse leveringen av sine tjenester til tjenstemottakere som gjentatte ganger deler åpenbart ulovlig innhold. Det samme gjelder for behandlingen av varsler og klager fra personer som ofte sender inn åpenbart grunnløse meldinger eller klager. Tiltaket skal være begrenset i tid og må være for en rimelig periode. Videre skal tiltaket være begrenset til den tjenesten som har blitt «misbrukt» og skal ikke omfatte andre tjenester, jf. fortalen punkt 64.

Det er en høy terskel for at innhold skal kunne regnes som åpenbart ulovlig, eller for at meldinger og klager skal kunne regnes som åpenbart grunnløse. En vanlig person skal uten en inngående analyse (fortalen 63) kunne forstå om innholdet er ulovlig eller om varslene eller klagene er grunnløse. Det skal inngå i tilbyders brukervilkår at slik stans i levering av tjenesten kan iverksettes. Vilkårene skal være tydelige, og sikre grunnleggende rettigheter som ytringsfrihet. Brukeren som får sin tjeneste midlertidig sperret, skal varsles om dette på forhånd. Beslutning skal begrunnes, det skal være mulig å klage og beslutningen skal være underlagt den kompetente myndighets tilsyn. Tilbyder av plattformene kan, slik som i dag, fastsette egne brukervilkår og innføre strengere tiltak når det gjelder åpenbart ulovlig innhold.

5.4.6 Rapporteringsplikter angående transparens for tilbydere av nettbaserte plattformer (artikkel 24)

Tilbyder av nettbaserte plattformer skal offentliggjøre opplysninger om tvister i henhold til artikkel 21 og antall midlertidige innstillinger i levering av sine tjenester i henhold til artikkel 23. I tillegg skal tilbyder, minst én gang hver sjette måned, offentliggjøre det gjennomsnittlige antallet aktive tjenstemottakere den har per måned i unionen. Hensikten med slik offentliggjøring er å gi grunnlag for å fastslå om tilbyderen kan regnes som en svært stor nettbasert plattform i henhold til forordningen artikkel 33. Slike tilbydere er underlagt særskilte forpliktelser.

Tilbyder skal i tillegg sende Kommisjonen beslutninger om innholdsmoderering den har truffet og begrunnelser som nevnt i artikkel 17, for oppføring i en felleseuropeisk database som forvaltes av Kommisjonen. Databasen skal legge til rette for ekstern granskning av tilbydernes praksis for innholdsmoderering og overvåkning av utbredelsen av ulovlig innhold på nettbaserte plattformer.

5.4.7 Utforming og organisering av nettbaserte grensesnitt (artikkel 25)

Tilbyder av nettbaserte plattformer skal ikke utforme, organisere eller drive nettbaserte grensesnitt, som for eksempel nettsider, på en måte som villeder eller manipulerer tjenstemottakere. Dette gjelder metoder som i praksis eller med hensikt vesentlig forvrenger eller svekker tjenstemottakernes evne til å ta selvstendige og informerte valg (fortalen 67). Slike metoder omtales også som bruk av «dark patterns» eller manipulativ design.

¹⁵ [Trusted flaggers under the Digital Services Act \(DSA\) | Shaping Europe's digital future](#)

5.4.8 Reklame på nettbaserte plattformer (artikkel 26)

Reklame som tilbyder av nettbaserte plattformer presenterer på sine nettbaserte grensesnitt, skal merkes slik at det tydelig fremgår at det dreier seg om reklame. Tjenestemottaker skal kunne identifisere hvem det reklameres på vegne av, skal enkelt kunne finne opplysninger om de viktigste parameterne som benyttes for å vise reklamen til den aktuelle mottakeren og eventuelt hvordan disse parameterne kan endres. Det skal etableres en funksjon som gjør det mulig for tjenestemottaker å rapportere om innholdet den deler, inneholder eller utgjør kommersielle meldinger. Tjenestetilbyder har ikke lov til å vise reklame til tjenestemottakere som er basert på profilering ved bruk av særlige kategorier av personopplysninger omfattet av personvernforordningen artikkel 9 nr. 1, slik som opplysninger om helse, etnisk opprinnelse eller religion.

5.4.9 Transparens i anbefalingssystemet (artikkel 27)

Dersom tilbyder av nettbaserte plattformer bruker anbefalingssystemer, det vil si algoritmer som analyserer brukernes tidligere oppførsel, preferanser og interesser, for å generere personlige anbefalinger, skal hovedparameterne som brukes fremgå av tilbyders generelle vilkår, sammen med eventuelle muligheter tjenestemottaker har til å endre eller påvirke disse parameterne. Hvis rekkefølgen på parameterne kan endres, skal tjenestemottakeren ha rett til å gjøre det.

5.5 Tilleggsbestemmelser for tilbydere av nettbaserte plattformer som gir forbrukere mulighet til å inngå fjernsalgsavtaler med næringsdrivende

5.5.1 Innledning

Tilbydere av nettbaserte plattformer som gir forbrukere mulighet til å inngå fjernsalgsavtaler med næringsdrivende, eller nettbaserte markedsplasser, er underlagt utvidede plikter i avsnitt 4 i forordningen for blant annet å sikre bedre forbrukerbeskyttelse.

Nettbaserte markedsplasser er omfattet av forordningen generelt og av avsnitt 4 spesielt. Nettbaserte markedsplasser legger til rette for at næringsdrivende kan tilby sine varer og tjenester til andre, og er altså den som formidler kontakt mellom de to partene. Nettbaserte markedsplasser skiller seg således fra nettbutikker som formidler egne varer og tjenester. Finn.no, Amazon og Temu er eksempler på slike nettbaserte markedsplasser.

Pliktene som pålegges nettbaserte markedsplasser reflekterer deres begrensende ansvar i transaksjonene de legger til rette for. Mens nettbutikker har fullt ansvar for varene og tjenestene de selger på sine nettsider og for informasjonen de presenterer om produktene eller tjenestene de selger, har nettbaserte markedsplasser kun et begrenset ansvar for lovligheten av produktene, fordi de kun etablerer kontakt mellom selger og kjøper og ikke selv er en del av transaksjonen mellom selger og kjøper. Hybride nettbaserte markedsplasser vil være omfattet av forordningen, men da kun for den delen av virksomheten som utgjør en formidlingstjeneste. De vil ha fullt ansvar for varer og tjenester de selger på egne vegne.

Bestemmelsene i forordningen avsnitt 4 gjelder ikke for tilbydere av nettbaserte markedsplasser som anses som mikro- eller små foretak. Unntaket gjelder imidlertid ikke for

mikro- eller små foretak som er svært store nettbaserte plattformer i samsvar med forordningen artikkel 33.

5.5.2 Næringsdrivendes sporbarhet (artikkel 30)

Forordningen artikkel 30 stiller krav til nettbaserte markedsplasser om å innhente et sett med informasjon fra næringsdrivende før sistnevnte får anledning til å bruke markedsplassens tjenester til å selge produkter eller tjenester til forbrukere. Informasjonen som skal hentes inn gjelder kontakthinformasjon, registerdetaljer og informasjon om egensertifisering. Formålet med bestemmelsen er at den nettbaserte markedsplassen enkelt skal kunne identifisere og spore næringsdrivende som bruker dens tjenester. Dette prinsippet om sporbarhet omtales ofte som «know your business customer» og skal bidra til etablering av et trygt, pålitelig og gjennomskiktig nettmiljø for forbrukere, og for andre interesserte parter som konkurrerende virksomheter og innehavere av opphavsrettigheter. Gjennom kravet om egensertifisering av at produktene som tilbys er i samsvar med EU-retten, skal bestemmelsen bidra til å redusere forekomsten av ulovlig og farlig produkter på nettbaserte markedsplasser.

Den nettbaserte markedsplassen skal, dersom den har grunn til å tro at informasjonen den har mottatt er uriktig, ufullstendig eller utdatert, be den næringsdrivende om å rette dette. Dersom dette ikke skjer, skal plattformen stoppe leveringen av tjenesten til den næringsdrivende.

5.5.3 Innebygd overensstemmelse («compliance by design») (artikkel 31)

Tilbydere av nettbaserte markedsplasser skal i henhold til artikkel 31 utforme sine nettbaserte grensesnitt på en måte som sikrer at næringsdrivende som selger produkter og tjenester via markedsplassen, kan gjøre tilgjengelig nødvendig informasjon (produktidentifikasjon, overholdelse (merking) og produktsikkerhetsinformasjon). Tilbyder skal videre gjøre sitt beste for å kontrollere at den næringsdrivende tilgjengeliggjør informasjonen før den næringsdrivende får ta i bruk tilbyders tjenester. Tilbyder skal også gjøre tilfeldige undersøkelser av om produkter eller tjenester som tilbys på markedsplassen, er blitt identifisert som ulovlige. Dette innebærer likevel ikke en generell plikt til å overvåke all informasjon på tjenestene deres, jf. forordningen artikkel 8.

5.5.4 Rett til informasjon (artikkel 32)

Dersom en nettbasert markedsplass blir oppmerksom på et ulovlig produkt eller en ulovlig tjeneste som har blitt tilbudt av en næringsdrivende til forbrukere via dennes tjeneste, skal tilbyderen informere forbrukerne som har kjøpt det ulovlige produktet eller tjenesten om at produktet eller tjenesten er ulovlig, identiteten til næringsdrivende og eventuelle klagemuligheter, jf. artikkel 32. Dersom tilbyderen ikke har kontakthinformasjon til alle de berørte forbrukerne, skal informasjon i stedet gjøres tilgjengelig på leverandørens hjemmeside.

5.6 Særskilte bestemmelser som gjelder for tilbydere av svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer

Nettbaserte plattformer og nettbaserte søkemotorer som har minst 45 millioner aktive tjenestemottakere i EU i gjennomsnitt per måned, kan utpekes av Kommisjonen som svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotorer i henhold til artikkel 33. På grunn av sin utbredelse og potensielle påvirkning på samfunnet, har disse et særlig

ansvar for å håndtere systemiske risikoer og sikre et trygt og rettferdig digitalt miljø. Svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer er på denne bakgrunn ilagt ytterligere forpliktelser etter artikkel 34 - 48 i forordning om digitale tjenester. De viktigste forpliktelsene omfatter:

- **Årlige risikovurderinger** (artikkel 34): tilbyder skal årlig identifisere, analysere og vurdere systemiske risikoer knyttet til spredning av ulovlig innhold, grunnleggende rettigheter, valgmanipulasjon, desinformasjon og skade på fysisk og psykisk helse.
- **Tiltak for risikobegrensning** (artikkel 35): Basert på risikovurderingene skal plattformen iverksette målrettede og effektive tiltak for å redusere risikoene, herunder justering av algoritmer og innholdsmoderering.
- **Krisehåndtering** (artikkel 36): Ved alvorlige kriser kan Kommisjonen pålegge svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotorer å iverksette ekstraordinære tiltak for å håndtere risikoer knyttet til informasjonsflyt.
- **Uavhengig revisjon** (artikkel 37): Det kreves årlig revisjon av etterlevelsen av forpliktelsene i forordning om digitale tjenester, utført av en uavhengig og kvalifisert revisor.
- **Forbud mot visse praksiser** (artikkel 26 og 38): Det er forbudt å bruke målrettet reklame basert på særskilte kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9nr. 1 og målrettet reklame mot mindreårige. Det er også forbudt å benytte manipulerende design (såkalte «dark patterns»).
- **Transparenskrav** (artikkel 42 og 39): Plattformene må offentliggjøre detaljerte rapporter om innholdsmoderering, algoritmiske systemer og reklamepraksis. Tjenestemottakerne skal få innsikt i hvorfor de eksponeres for visse typer innhold.
- **Datatilgang for forskere** (artikkel 40): Godkjente forskere skal gis tilgang til nødvendige data for å kunne analysere systemiske risikoer og effekten av tiltak.

5.7 Departementets vurdering og forslag

Forordningens bestemmelser om formidlingstjenesters aktsomhetsforpliktelser i kapittel III gjøres gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse i utkast til lov om digitale tjenester. Bestemmelsene vil blant annet gjøre det enklere for norske forbrukere og å komme i kontakt med tilbyder av formidlingstjenester (artikkel 12). Bestemmelsene skal videre bidra til å bekjempe ulovlig innhold gjennom løsningen hvor tjenestemottakere kan melde om ulovlig innhold direkte til tilbydere (artikkel 16), kravet til prioritert behandling av varsler om ulovlig innhold fra betrodde varslere (artikkel 22), og plikten for tilbydere til midlertidig å sperre tjenesten for tjenestemottakere som gjentatte ganger laster opp åpenbart ulovlig innhold (artikkel 23). Bestemmelsene skal også styrke forbrukernes vern ved kjøp av produkter og tjenester fra nettbaserte markeds plasser ved å stille krav til tilbyderne om å ha kunnskap om hvem de næringsdrivende er som tilbyr sine tjenester og produkter på markeds plassen, og ved å pålegge tilbyderne å informere brukere som har kjøpt ulovlige produkter.

Forordningen inneholder en særskilt regulering av svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer. Det er Kommisjonen som skal peke ut svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer, og som skal håndheve

forordning om digitale tjenester overfor disse. Per juni 2025 har Kommisjonen pekt ut i alt 25 veldig store plattformer og veldig store søkemotorer. Noen eksempler på disse er AppStore, Booking.com, Google Search, Facebook, TikTok, Bing, Temu og X. Dette er tjenester som svært mange nordmenn bruker i det daglige. Det er derfor positivt at disse tilbyderne har fått et særlig ansvar for å håndtere systemiske risikoer, blant annet negative virkninger på samfunnsdebatten og valgprosesser, og sikre et trygt og rettferdig digitalt miljø. Terskelen for å kvalifisere som en svært stor nettbasert plattform eller søkemotor er høy (mer enn 45 millioner unike månedlige aktive brukere) og det er i dag ingen norske aktører som er i nærheten av å kvalifisere til dette.

Av *artikkel 18* følger det en plikt for vertstjenester til å underrette rettshåndhevende myndigheter ved mistanke om at det har skjedd, skjer eller sannsynligvis vil skje en straffbar handling. Dette gjelder straffbare handlinger som utgjør en trussel mot ett eller flere menneskers liv eller sikkerhet. Det kan også dreie seg om trusler mot offentligheten. Som eksempler på slike lovbrudd lister fortalen punkt 56 opp regler som gjelder forebygging og bekjempelse av menneskehandel og beskyttelse av ofre, bekjempelse av seksuelt misbruk, seksuell utnyttelse av barn og barnepornografi, og bekjempelse av terrorisme. Plikt til å handle når man får kjennskap til alvorlige lovbrudd følger allerede av straffeloven § 196. Avvergingsplikten utløses når man får vite eller har rimelig grunn til å tro at et alvorlig lovbrudd vil skje og knytter seg til det tidspunktet hvor lovbruddet eller dets følger ennå kan avverges. Den viktigste og mest praktiske avvergingshandlingen vil være å anmelde forholdet, men det kan foreligge en plikt til å søke å avverge handlingen og følgene av den på annen måte. For en tilbyder av vertstjenester vil den sikreste og mest effektive måten å avverge et lovbrudd, være å kontakte politiet. Plikten til å melde om alvorlige lovbrudd etter artikkel 18, går lenger enn avvergingsplikten i straffeloven § 196, fordi artikkel 18 også omfatter lovbrudd som skjer eller har skjedd. Departementet foreslår derfor i lovutkastet § 15 en bestemmelse som regulerer den særskilte varslingsplikten for tilbydere av vertstjenester etter artikkel 18. Artikkel 18 nr. 1 sier at melding skal gis til politi eller andre rettshåndhevende myndigheter. Av hensyn til effektiv rettshåndhevelse, klargjør lovutkastet § 15 at det er politiet som skal underrettes ved mistanke om straffbare forhold.

Når det gjelder *artikkel 21* om utenrettslig klageorgan, erkjenner departementet at det kan være en fordel for en tjenestemottaker å få avgjort en tvist om innhold raskt og rimelig på en måte som også ivaretar rettssikkerhet. På den annen side ser departementet mange usikkerhetsmomenter knyttet til det å opprette et tvisteløsningsorgan. Før det treffes en eventuell beslutning om hvorvidt det skal opprettes et utenrettslig tvisteorgan, bør det foreligge et bedre beslutningsgrunnlag. Etter departementets syn er det behov for mer kunnskap om blant annet

- hvilken type klager som fremmes av tjenestemottakere,
- hvilken type modereringsbeslutning tvistene gjelder,
- om tvistene vil gjelde forbrukertvister eller tvister mellom næringsdrivende,
- om tvistene først og fremst vil være rettet mot de veldig store nettbaserte plattformene,
- antallet saker, og
- om og i tilfelle hvilke tvisteløsningsorganer som eventuelt vil søke Nkom om sertifisering,

før det avgjøres om det skal opprettes et utenrettslig tvisteløsningsorgan og eventuelt hva slags kompetanse det må ha. Departementet foreslår derfor at dette bør utredes etter at regelverket har fått virke en stund, og det foreligger mer erfaring med regelverket og kunnskap både om etterspørsel, kompetansebehov og ressursbehov. En slik utsatt vurdering av spørsmålet om opprettelse av utenrettslig klageorgan vil også gjøre det mulig å se hen til erfaringer i andre land med slike klageorganer. Som redegjort for i kapittel 5.4.3 er det per juni 2025 kun sertifisert seks utenrettslige klageorganer i EU.

6 Beskyttelse av mindreårige

6.1 Nettbaserte plattformers ansvar for mindreårige

Tilbydere av nettbaserte plattformer som er tilgjengelige for mindreårige¹⁶, skal i henhold til forordningen artikkel 28 iverksette hensiktsmessige og forholdsmessige tiltak som sikrer høy grad av personvern, trygghet og sikkerhet for mindreårige som bruker tjenesten.

Dette kan for eksempel være ved å utforme sine internettgrensesnitt, helt eller delvis med det høyeste tilgjengelige nivå av personvern, trygghet og sikkerhet som standard, eller ved å følge adferdsnormer for beskyttelse av mindreårige. Der en tjeneste i hovedsak er rettet mot eller brukes av mindreårige, skal også brukervilkårene og eventuelle begrensninger forklares av tilbyderen på en måte som mindreårige kan forstå, jf. artikkel 14 nr. 3.

Bestemmelsen forbyr tilbydere av nettbaserte plattformer å vise reklame basert på profilering som definert i personvernforordningens artikkel 4 nr. 4¹⁷, ved bruk av mottakerens personopplysninger, når tilbyderen med rimelig sikkerhet er klar over at mottakeren er mindreårig. Ordlyden «med rimelig sikkerhet er klar over» peker i retning av at det ikke er nødvendig å fastslå at tilbyderen hadde faktisk kunnskap om at mottakeren er mindreårig. Det er tilstrekkelig at han eller hun burde ha visst dette «med rimelig sikkerhet». Forordningen gir ingen konkret veiledning på hva som menes med «rimelig sikkerhet», men fortalens punkt 71 nevner at tilbyderen kan få slik kunnskap fordi den allerede behandler personopplysninger om tjenestemottakere som avdekker deres alder for andre formål.

Plikten til å sikre høy grad av personvern, trygghet og sikkerhet for mindreårige, og forbudet mot profilering når tilbyderen av den nettbaserte tjenesten med rimelig sikkerhet er klar over at mottaker av tjenesten er mindreårig, betyr ikke at tilbyderen har plikt til å behandle ytterligere personopplysninger for å vurdere om tjenestemottakeren er mindreårig.

Kommisjonen kan etter samråd med rådet for digitale tjenester utstede retningslinjer som fastslår hvilke hensiktsmessige og forholdsmessige tiltak som tilbydere av nettbaserte plattformer må iverksette for å sikre høy grad av personvern, trygghet og sikkerhet for mindreårige tjenestemottakere. I pressemelding den 13. mai 2025 kunngjorde Kommisjonen en offentlig høring av forslag til retningslinjer, med høringsfrist den 10. juni 2025.¹⁸

¹⁶ Med mindreårig menes person under 18 år.

¹⁷ «Profilering» er enhver form for automatisert behandling av personopplysninger som innebærer å bruke personopplysninger for å vurdere visse personlige aspekter knyttet til en fysisk person, særlig for å analysere eller forutsi aspekter som gjelder nevnte fysiske persons arbeidsprestasjoner, økonomiske situasjon, helse, personlige preferanser, interesser, pålitelighet, atferd, plassering eller bevegelser

¹⁸ [Commission seeks feedback on the guidelines on protection of minors online under the Digital Services Act | Shaping Europe's digital future](#)

Beskyttelse av mindreårige på nettbaserte plattformer har grenseflater mot annet regelverk i norsk lov, for eksempel menneskerettsloven, personopplysningsloven, markedsføringsloven, kringkastingsloven og bildeprogramloven.

6.2 Departementets vurdering

Nettbaserte plattformer er en integrert del av hverdagen for de aller fleste mindreårige i Norge. Barn og unge får tilgang til mobiltelefon tidligere enn noensinne og står dermed friere til selv å oppsøke innhold, kjøpe produkter, og kommunisere med andre brukere via sosiale medier på internett. Plattformene samler inn detaljerte personopplysninger om brukerne som blant annet brukes til målrettet markedsføring og reklame. Bruken av algoritmer påvirker hvilket innhold brukerne eksponeres for, og hvilke tjenester de bruker. I tillegg er plattformene utformet på en måte som manipulerer bruk og interaksjon med andre brukere. Barn har i mindre grad enn voksne evne til å forstå hvordan deres atferd på nett brukes til å tilpasse innhold, og er dermed særlig utsatt for denne type påvirkning. Barn kan også bli eksponert for skadelig og alvorlig skadelig innhold på plattformene, herunder pornografisk innhold og alvorlige voldsskildringer. Det er derfor behov for regler som i større grad verner mindreåriges bruk av nettbaserte plattformer og andre formidlingstjenester på internett.

Departementet viser til at arbeidet med beskyttelse av mindreårige på nett er et prioritert område for regjeringen. Barn i Norge skal ha en trygg digital oppvekst. Regjeringen la derfor frem stortingsmeldingen «Trygg oppvekst i et digitalt samfunn» 10. juni 2025¹⁹. Regjeringen jobber også med en lov om absolutt aldersgrense på 15 år for barn og sosiale medier, i tillegg til at det jobbes med et høringsforslag om å heve aldersgrensen i personopplysningsloven for når barn selv kan samtykke til behandling av personopplysninger ved bruk av informasjonssamfunnstjenester, fra 13 til 15 år. Medietilsynet koordinerer innsatsen for en trygg oppvekst i et digitalt samfunn på direktoratsnivå og har etablert en gruppe bestående av direktorater og tilsyn med ansvar for relevante fagområder. Gruppens overordnede oppgave er å sørge for bedre koordinering og mer effektivt og samordnet statlig tiltaksarbeid.

Under EUs råd for digitale tjenester finnes det en egen arbeidsgruppe om beskyttelse av mindreårige, hvor det pågår arbeid knyttet til blant annet løsninger for aldersverifisering. Dette arbeidet er relevant og viktig også for Norge.

7 Tjenestemottakers kontakt med tilbyder og rett til å klage

7.1 Innledning

Alle tilbydere av formidlingstjenester skal opprette et kontaktpunkt hvor tjenestemottakere enkelt skal kunne komme i kontakt med tilbyder, jf. kapittel 5.2.1. Vertstjenester, inkludert nettbaserte plattformer, skal videre innføre en mekanisme som gjør det mulig for forbrukere og virksomheter på en enkel måte å melde fra om innhold som anses å være ulovlig, jf. kapittel 5.3.1.

¹⁹ Meld. St. 32 (2024-2025) Trygg oppvekst i det digitalt samfunn.

Tjenestemottaker skal motta en begrunnelse fra tilbyder når tilbyder har fattet en beslutning om begrensinger i tjenestemottakers tjeneste. Det skal fremgå om informasjonen som tjenestemottaker har gjort tilgjengelig utgjør ulovlig innhold eller om den bryter med tilbyders generelle vilkår, jf. kapittel 5.3.2.

Nettbaserte plattformer skal etablere et internt klagebehandlingssystem hvor tjenestemottaker skal kunne klage på tilbyders beslutninger om begrensinger i tjenesten jf. kapittel 5.4.2. Det interne klagebehandlingssystemet skal gjøre det mulig for tjenestemottaker å klage på beslutninger om fjerning eller utilgjengeliggjøring av innhold eller begrensning av tilgang til innhold, innstilling eller opphør av tjeneste, innstilling eller opphør av tjenestemottakers konto samt innstilling, opphør eller andre begrensninger i muligheten til å tjene penger på informasjonen som tjenestemottaker har gjort tilgjengelig.

Tjenestemottakere og andre aktører som handler på deres vegne skal videre, i henhold til forordningen artikkel 53, ha rett til å klage på tilbydere av formidlingstjenester med påstand om overtredelse av forordningen. Klagen skal fremsettes for koordinator i medlemsstaten der tjenestemottakeren befinner seg eller er etablert. Koordinatoren skal vurdere klagen. Dersom klagen hører inn under en annen vedkommende myndighets ansvarsområde i medlemsstaten, skal koordinator oversende klagen til denne myndigheten. Dersom klagen gjelder en formidlingstjeneste i en annen medlemsstat, skal den oversendes til koordinator i medlemsstaten der tjenesten er etablert. Oversendelsen kan inneholde en uttalelse fra koordinatoren.

Fortalens punkt 118 presiserer at hensynet bak regelen er å sikre effektiv håndheving av forpliktelsene i forordningen, også der klagen kan innebære et behov for samarbeid over landegrensene. I tillegg kan klagen gi koordinator informasjon om eventuelt mer overgripende spørsmål, og kan danne grunnlag for ytterligere undersøkelser som kan lede til illeggelse av sanksjoner.

For øvrig skal den årlige rapporten som koordinator plikter å utarbeide i henhold til artikkel 55 også inkludere antallet mottatte klager i henhold til artikkel 53.

7.2 Departementets vurdering

De nettbaserte plattformenes innholdsmoderering påvirker individuelle brukere og samfunnet generelt på ulike måter. Innhold kan bli fjernet urettmessig, eller kontoer kan bli suspendert vilkårlig. Som et resultat kan rettighetene til individuelle brukere bli krenket, og noen gruppers stemmer kan bli uforholdsmessig undergravd. Med forordning om digitale tjenester får tjenestemottakere bedre tilgang til mekanismer for å klage og et konkret sted å henvende seg. Tjenestemottakere skal få beskjed hvis innhold fjernes, begrunnelse for fjerning og muligheten til å bestride urettmessig fjerning av innhold fra plattformer. Departementet mener det er positivt at nettbaserte plattformer ansvarliggjøres på denne måten. Regelverket vil bidra til å sikre grunnleggende rettigheter for tjenestemottakerne.

8 Koordinator for digitale tjenester

8.1 Utpeking av koordinator for digitale tjenester

8.1.1 Forordningens krav til utpeking av koordinator for digitale tjenester

Det følger av artikkel 49 nr. 1 i forordning om digitale tjenester at medlemsstatene skal utpeke én eller flere myndigheter, såkalte «vedkommende myndigheter», med ansvar for å føre tilsyn med tilbydere av formidlingstjenester. Det følger videre av artikkel 49 nr. 2 at medlemsstatene skal utpeke en av de vedkommende myndighetene til koordinator for digitale tjenester, med ansvar for alle forhold knyttet til tilsyn og håndheving av forordningen. Koordinatoren er ansvarlig for å koordinere alle regulatoriske aktiviteter knyttet til forordningen på nasjonalt nivå, og skal sikre god informasjonsflyt og en harmonisert anvendelse av regelverket. Koordinatoren skal samarbeide på tvers av landegrensene med andre medlemslands koordinatorene, rådet for digitale tjenester og Kommisjonen. Koordinatoren kan også utveksle synspunkter med andre nasjonale myndigheter som ikke er utpekt som «vedkommende myndighet» i henhold til forordningen.

Formelle krav, oppgaver og myndighet til koordinator er beskrevet i artikkel 50 og 51. Artikkel 50 oppstiller en rekke krav for koordinator.

Medlemsstatene skal sikre at koordinatoren har tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å utføre oppgavene i samsvar med forordningen. Dette innebærer at koordinatoren må ha tilstrekkelig teknisk kompetanse for å kunne føre tilsyn med alle slags tilbydere som faller inn under reguleringen. Koordinator skal være fullstendig uavhengig i sin myndighetsutøvelse, fri fra enhver ekstern påvirkning, enten direkte eller indirekte, uten å være underlagt instruksjonsmyndighet fra andre myndigheter eller private parter.

Forordningens krav til uavhengighet får likevel ikke betydning for myndighetens generelle plikter som for eksempel rapportering til departementet. Kravet om uavhengighet bør heller ikke hindre domstolenes prøvingsrett, eller muligheten til å konsultere eller regelmessig utveksle synspunkter med andre nasjonale myndigheter. Videre skal koordinator ha tilstrekkelig autonomi til å administrere sitt budsjett innenfor budsjettets overordnede rammer, slik at uavhengigheten ikke blir påvirket. Koordinator skal ha myndighet til å utstede nødvendige pålegg (for eksempel pålegg om å innhente informasjon), sanksjoner og instruksjoner til tilbydere av formidlingstjenester. Koordinator skal også ha myndighet til å foreta inspeksjon.

Koordinatoren har en rekke administrative oppgaver i henhold til kapittel II og III i forordningen. Koordinatoren skal formidle myndighetspålegg om sletting av ulovlig innhold til andre koordinatorene (artikkel 9 og 10) og motta notifikasjon av juridisk representant (artikkel 13 nr. 4). Videre skal koordinatoren håndtere rapportering av antall brukere (artikkel 24 og 33) og samarbeide med koordinator i det landet der svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer er etablert (artikkel 33). Koordinator har ansvar for sertifisering av utenrettslige tvisteløsningsorganer (artikkel 21) og godkjenning av betroede varslere (artikkel 22). Videre skal koordinatoren innvilge informasjonstilgang for godkjente forskere (artikkel 40 nr. 8). Koordinator kan også rette forespørsler om informasjonstilgang til svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer (artikkel 40 nr. 1 og 4).

I sin rolle som kontaktpunkt for koordinatorene i andre medlemsstater, Kommisjonen og rådet for digitale tjenester, håndterer koordinatoren all internasjonal kontakt knyttet til håndhevelse (artikkel 56) og informasjonsutveksling (artikkel 57).

Rådet for digitale tjenester ble etablert av Kommisjonen med virkning fra 17. februar 2024. Siden da er det blant annet avholdt en rekke møter med medlemslandene, vedtatt arbeidsplan, og opprettet åtte arbeidsgrupper som assisterer og rapporterer til Rådet for digitale tjenester.²⁰ Koordinatoren deltar i rådet for digitale tjenester sitt arbeid (artikkel 61–63), samarbeider med andre lands koordinatorene (artikkel 58) og Kommisjonen (artikkel 66), og utfører felles undersøkelser med andre koordinatorene (artikkel 60). Koordinatoren må også utvikle sin kompetanse sammen med Kommisjonen og rådet for digitale tjenester. Dette gjøres ved å utplassere ansatte og stille ekspertise og kapasitet til rådighet etter behov (artikkel 64).

Koordinatoren får dermed et bredt ansvar for håndhevingen av forordningen, jf. artikkel 38 nr. 2 («all matters relating to supervision and enforcement of this Regulation»). Medlemsstaten står fritt til å tildele spesifikke tilsynsoppgaver til ulike myndigheter, men det er koordinatorens ansvar at oppgavene følges opp i henhold til regelverket.

8.1.2 Utpeking av andre vedkommende myndigheter

Det følger av artikkel 49 nr. 1 i forordning om digitale tjenester at medlemsstatene skal utpeke *én eller flere myndigheter* med ansvar for å føre tilsyn med tilbydere av formidlingstjenester. Tjenestene som reguleres gjennom forordningen spenner over flere sektorer, og Kommisjonen trekker frem ekomtilsyn, medietilsyn og forbrukertilsyn som aktuelle vedkommende myndigheter, i tillegg til muligheten for å samarbeide tverrsektorielt med myndigheter som er ansvarlig for personvern og konkurranse.

Det følger av artikkel 49 nr. 2 at når en medlemsstat utpeker én eller flere vedkommende myndigheter i tillegg til koordinatoren for digitale tjenester, skal den sikre at de respektive oppgavene til disse myndighetene og koordinatoren for digitale tjenester er klart definert og at de samarbeider tett og effektivt når de utfører sine oppgaver. Kompetanse til å utstede pålegg, instruksjoner og overtredelsesgebyr til tilbydere av formidlingstjenester gjelder ikke kun for koordinatoren, men også tilsynene som utpekes som vedkommende myndigheter. De øvrige krav og fullmakter i artikkel 50 og 51 som er omtalt i kapittel 8.1.1, gjelder for alle utpekte vedkommende myndigheter på lik linje som for koordinatoren, jf. artikkel 49 nr. 4. Dette inkluderer krav til fullstendig uavhengighet, kompetanse og ressurser.

8.1.3 Departementets vurdering og forslag

Det skal utpekes minst én myndighet som nasjonal vedkommende myndighet med ansvar for å føre tilsyn med tilbydere av formidlingstjenester. En vedkommende myndighet skal også utpekes som nasjonal koordinatoren. Så lenge medlemsstaten sikrer at myndighetsutøvelsen er fullstendig uavhengig, upartisk, rettidig og transparent, står landene fritt til å organisere forvaltningsstrukturen i henhold til nasjonale behov, gjennom ett eller flere myndighetsorganer.

Utpeking av vedkommende myndigheter og koordinatoren for digitale tjenester er foreslått inntatt i utkast til lov om digitale tjenester § 4.

²⁰ [European Board for Digital Services | Shaping Europe's digital future](#)

Regjeringen har besluttet at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) skal være nasjonal koordinator etter forordningen. Dette er gjenspeilet i lovutkastet. Nkom blir dermed det primære nasjonale kontaktpunktet overfor offentligheten, andre medlemsstaters koordinatorene og EU-organene. Basert på Nkoms brede kompetanse innen teknologi og internetts økosystem, og omfattende markedskunnskap og erfaring med tilsyn av rettssubjektene som faller inn under forordningen, mener departementet at Nkom er godt egnet til å ivareta denne rollen.

Videre foreslår regjeringen at sektormyndighetene som allerede har ansvar for tilsyn på områder som reguleres i forordningen, også skal ha rollen som vedkommende myndighet på sine respektive ansvarsområder. På denne måten unngår man at myndighet dupliseres på tvers av tilsyn. Det innebærer at Medietilsynet vil være vedkommende myndighet i saker som berører deres kjerneområder, som ulovlig innhold, trygg bruk av digitale tjenester for barn og unge, desinformasjon, valgmanipulasjon og ytringsfrihet på sosiale medier. Forbrukertilsynet vil være vedkommende myndighet i saker om forbrukervern, og Datatilsynet i saker om personvern. Forordningen åpner for at vedkommende myndigheter som Medietilsynet og Datatilsynet, sammen med koordinator, kan delta i relevante møter i rådet for digitale tjenester.

Departementet vil komme tilbake til en mer detaljert og konkret beskrivelse av hvilke bestemmelser i forordningen som faller inn under den enkelte vedkommende myndighets ansvarsområde i det videre arbeidet med nasjonal gjennomføring. Derfor foreslås det i § 4 siste ledd at nærmere bestemmelser om myndighetenes kompetanse kan fastsettes i forskrift.

Forordningens krav om at myndighetsutøvelsen skal være *fullstendig uavhengig* innebærer etter departementets vurdering at den må være faglig uavhengig fra overordnede organ og nasjonal politisk styring, samt fra tilbyderne de fører tilsyn med. Videre innebærer det at koordinator og vedkommende myndighet skal være uavhengig fra enhver direkte eller indirekte påvirkning som kan være egnet til å påvirke dets beslutninger. Denne uavhengigheten avviker fra alminnelig norsk forvaltningsstruktur. Det følger av Grunnloven § 3 at den utøvende makt er hos Kongen. Videre følger det blant annet av forarbeidene til ny forvaltningslov at «Myndighet kan delegeres nedover i hierarkiet, men regjeringen beholder det konstitusjonelle ansvaret. En følge av det konstitusjonelle ansvaret er at regjeringen kan instruere andre organer i statsforvaltningen og eventuelt omgjøre deres avgjørelser.»²¹ Dette innebærer at et overordnet organ, for eksempel et departement, kan instruere et underordnet organ, for eksempel et tilsyn eller et direktorat, om saksbehandlingen, lovforståelsen og skjønnsutøvingen både generelt og i konkrete saker. I tillegg er det overordnede organet også klageinstans for avgjørelser fattet av det underordnede organet etter forvaltningsloven § 28, med mindre noe annet er bestemt.

Det finnes allerede en rekke andre uavhengige tilsynsorganer i norsk forvaltning, blant annet Datatilsynet og Forbrukertilsynet. Kravene til uavhengighet er ulikt formulert i de ulike regelverkene. For å sikre at koordinator og øvrige vedkommende myndigheter er tilstrekkelig uavhengige i henhold til forordningens krav, mener departementet at uavhengigheten må fremgå direkte i lov.

²¹ [Prop. 79 L \(2024-2025\) Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning \(forvaltningsloven\) kapittel 27.2](#)

Departementet foreslår derfor at departementets instruksjonskompetanse avskjæres for saker på forordning om digitale tjenesters anvendelsesområde. Dette betyr at departementene ikke kan instruere koordinator og vedkommende myndigheter verken om behandlingen av enkeltsaker eller om den faglige virksomheten for øvrig etter denne lov. Koordinator og vedkommende myndigheter skal underlegges finansiell kontroll på en slik måte at den ikke påvirker uavhengigheten. De alminnelige kravene i økonomiregelverket vil gjelde for myndighetenes virksomhet etter lov om digitale tjenester som for all annen virksomhet som de utøver. Rekkevidden av uavhengigheten må tolkes i lys av EU-retten. Departementet vil komme tilbake til hvorvidt det er behov for å presisere kravet til uavhengighet nærmere i § 5.

Etter forordningen artikkel 51 nr. 6 skal landene fastsette hensiktsmessige prosessuelle regler og garantier for myndighetenes utøvelse av den kompetansen som følger av bestemmelsen. Det er imidlertid ikke regulert om eller hvordan man kan få omgjort vedkommende myndighets vedtak ved for eksempel klage. Forordningen gir dermed ikke konkret anvisning på hvordan en effektiv klagebehandling av vedkommende myndighets vedtak skal håndteres, eller at det er et krav om en administrativ klagebehandling av myndighetens vedtak. Det vil derfor være opp til medlemslandene å fastsette en eventuell klageadgang på koordinators og vedkommende myndigheters vedtak mot pliktsubjektet. Etter departementets vurdering tilsier uavhengighetskravet at klager ikke skal overprøves av departementet som overordnet organ i tråd med den vanlige måten etter forvaltningsloven. Selv om lovforslaget legger opp til at departementet ikke har kompetanse til å instruere i enkeltsaker eller generelt, vil det kunne påvirke vedkommende myndigheters uavhengighet om departementet kan overprøve myndighetens materielle vurderinger, lovanvendelse og skjønnsutøvelse.

Departementet vil derfor komme tilbake til utpeking av konkret klageinstans i det videre arbeidet med nasjonal gjennomføring, og før oppmelding av lovproposisjonen. Departementet vil blant annet vurdere om det skal opprettes en ny klagenemnd eller om det er mer hensiktsmessig å legge klagebehandlingen til en eksisterende klagenemnd. De økonomiske konsekvensene ved etablering av en forvaltningsstruktur for klagebehandling i samsvar med forordningens krav, vil bli vurdert nærmere i en slik utredning. Departementet ber om høringsinstansenes syn på eventuelle eksisterende klageorgan som kan være egnet, eller om det bør opprettes et nytt klageorgan. Departementet foreslår en bestemmelse i lovutkastet § 18 om klagenemnd hvor det gis hjemmel til å fastsette nærmere regler i forskrift.

8.2 Samarbeid mellom vedkommende myndigheter

8.2.1 Koordinators ansvar og etablering av samarbeidsmekanismer

Koordinator har etter forordningen artikkel 49 nr. 2, ansvaret for å sikre samordning på nasjonalt nivå og bidra til effektivt og konsekvent tilsyn med forordningen. Koordinator har også ansvaret for at en sak havner hos riktig vedkommende myndighet. Videre legger forordningen opp til at det skal etableres samarbeidsmekanismer for vedkommende myndigheter. Hvis en myndighet trenger ekspertise fra en annen myndighet, kan de be om samarbeid eller bistand.

Forordning om digitale tjenester omfatter et bredt sett av kompetanseområder som berører ulike nasjonale myndigheter. Virkeområdene er så vidtfnende at utnyttelse av den samlede kompetansen til de ulike vedkommende myndighetene vil være avgjørende for en optimal gjennomføring. Samtidig forutsetter det praktiske tilsynsarbeidet et tverrsektorielt samarbeid for å sikre en helhetlig og konsistent oppfølging av regelverket, fasilitert av koordinator. Det kommer sannsynligvis til å oppstå spørsmål om avgrensninger mellom vedkommende myndigheters respektive ansvarsområder. Tilsynet vil derfor måtte koordineres for at spørsmål som ligger i grenseland mellom to vedkommende myndigheters ansvarsområder kan løses på en hensiktsmessig måte som sikrer en ensartet rettsanvendelse.

8.2.2 Departementets vurdering

Departementet foreslår at Nkom får ansvaret for å etablere et tverrsektorielt samarbeid, som skal sikre en helhetlig og konsistent oppfølging av regelverket. Dette nettverket skal fasiliteres av Nkom som koordinerende myndighet og inkludere de andre vedkommende myndighetene. Koordinator får ansvaret for å kalle inn til, sette dagsorden, og lede møtene. Nettverket skal også avklare tvilsspørsmål knyttet til fordeling av oppgaver og tilsynsansvar. Alle vedkommende myndigheter bør kunne innkalle til møter hvis det er tvil om hvilken myndighet som har ansvaret, eller det er behov for å avklare hvilke tilsyn som skal involveres og eventuelt samarbeide.

Koordinator skal i samarbeid med vedkommende myndigheter sørge for deling av informasjon om pågående prosesser i rådet for digitale tjenester, underliggende arbeidsgruppene, og relevante arbeidsstrømmer og/eller leveranser som følges opp av koordinator. Myndighetene vil gjennom nettverket også kunne samarbeide om mer utadrettede aktiviteter og arrangement som fremmer formålet med regelverket og informerer offentligheten om hvordan forvaltningen jobber aktivt med forordningens fagområder. Koordinator skal sammen med vedkommende myndigheter etablere nærmere rutiner som legger til rette for et effektivt, godt og formålstjenlig samarbeid mellom myndighetene.

9 Tilsyn, håndheving og sanksjoner

9.1 Europeisk og nasjonalt tilsyn med formidlingstjenester

9.1.1 Delt tilsyn mellom Kommisjonen og nasjonale myndigheter

Rollen som tilsyns- og håndhevingsmyndighet er i forordningen delt mellom Kommisjonen og nasjonale tilsyn. Det følger av forordningen artikkel 65 at Kommisjonen i utgangspunktet har eksklusiv kompetanse til å håndheve bestemmelsene og føre tilsyn med svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer som tilbyr sine tjenester i Unionen.

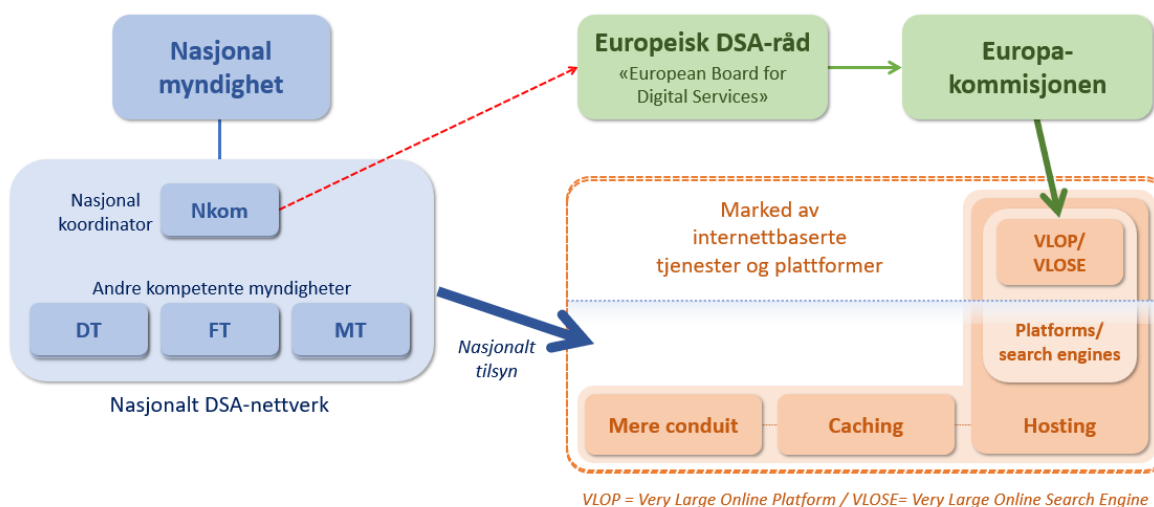
Det følger videre av forordningen artikkel 33 nr. 4 at Kommisjonen skal utpeke de svært store nettbaserte plattformene og svært store nettbaserte søkemotorene. Det er plattformens eller søkemotorens rekkevidde som avgjør om den anses som svært stor, og det avgjøres ut fra antall brukere. Plattformer og søkemotorer er svært store når de har minimum 45 millioner månedlig aktive brukere i EU, tilsvarende ca. 10 prosent av befolkningen i EU.

Plattformtilbydere plikter å rapportere oppdaterte brukerdata til Kommisjonen hver sjette måned. Kommisjonen vurderer på bakgrunn av rapporterte brukerdata om de kvantitative

vilkårene for å være eller bli utpekt som svært stor nettbasert plattform eller søkemotor er oppfylt, jf. artikkel 24 nr. 2.

I tilfeller der Kommisjonen ikke har initiert tilsyn, men den nasjonale tilsynsmyndigheten i landet der den svært store nettbaserte plattformen eller søkemotoren anses etablert finner grunnlag for det, kan prosedyrer likevel iverksettes av den nasjonale myndigheten i henhold til artikkel 56 nr. 4. Har Kommisjonen initiert tilsyn, kan nasjonale myndigheter bli anmodet om å bistå Kommisjonen i håndhevingen.

Nettbaserte plattformer og nettbaserte søkemotorer som ikke er svært store, er underlagt nasjonalt tilsyn i medlemslandet hvor virksomheten er etablert, jf. artikkel 49.

Figur 2: Nasjonal og europeisk tilsynsstruktur

9.1.2 Departementets vurdering og forslag

For at Kommisjonens beslutninger om utpeking av svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer skal gjelde i norsk rett, foreslås det i lovutkastet § 16 at departementet i forskrift skal gjennomføre beslutninger om utpeking av svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer, slik at beslutningene får rettsvirkning i Norge. Departementet jobber med nødvendige tilpasninger slik at Kommisjonens beslutninger om utpeking blir ivarettatt i to-pilarsystemet og EØS-strukturen. For å ivareta to-pilarsystemet vil det også være nødvendig med andre tilpasninger knyttet til Kommisjonens kompetanse etter forordningen. Dette vil for eksempel gjelde Kommisjonens tilsyns- og håndhevingskompetanse overfor eventuelle svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer etablert i en EØS EFTA-stat, jf. omtale i kapittel 3.2.

9.2 Nasjonalt tilsyn og håndheving

9.2.1 Forordningens krav til nasjonal myndigheters kompetanse

Artikkel 51 nr. 1-3 i forordning om digitale tjenester fastsetter hva slags myndighet koordinator og vedkommende myndigheter skal ha i forbindelse med tilsyn og håndheving av regelverket. Etter artikkel 51 nr. 1 bokstav a-c skal koordinator ha myndighet til å kreve informasjon av tilbydere ved mistanke om overtredelse av forpliktelsene, myndighet til å

utføre stedlig kontroll og myndighet til å be tilbyders ansatte og andre representanter om å redegjøre for all informasjon knyttet til en mistenkt overtredelse.

Etter artikkel 51 nr. 2 bokstavene a-e skal koordinatoren og vedkommende myndigheter ha myndighet til å

- godta forpliktelser som formidlingstjenestene har påtatt seg når det gjelder deres etterlevelse av regelverket og gjøre dem bindende,
- kreve at en overtredelse opphører og eventuelt pålegge avhjelpende tiltak,
- illegge overtredelsesgebyrer og tvangsmulkt, og
- vedta midlertidige tiltak for å unngå risiko for alvorlig skade.

Det følger av artikkel 51 nr. 3 at koordinatoren skal ha særskilte fullmakter som kan anvendes dersom alle andre fullmakter til å sanksjonere en overtredelse er oppbrukt, og overtredelsen ikke har opphørt og forårsaker alvorlig skade.

I artikkel 51 nr. 5 er det en generell bestemmelse om at alle tiltak som følger av artikkel 51 skal være *virkningsfulle, avskrekkende og forholdsmessige*. Det skal særlig tas hensyn til arten, alvorlighetsgraden, gjentakelsene og varigheten av overtredelsen eller den mistenkte overtredelsen som disse tiltakene gjelder, og i relevante tilfeller den økonomiske, tekniske og driftsmessige evnen til tilbyderen av de aktuelle formidlingstjenestene. I artikkel 51 nr. 6 er det videre et krav om at medlemsstatene må sikre hensiktsmessige prosessuelle regler og effektive rettsmidler for fullmaktene som koordinatoren skal ha etter artikkel 51.

Medlemsstatene gis et visst nasjonalt handlingsrom når det gjelder bestemmelser om utøvelse av myndighet, og skal fastsette særlige regler og fremgangsmåter for utøvelsen av myndighet som skal sikre at utøvelsen omfattes av tilstrekkelige beskyttelsestiltak og er i samsvar med allmenne prinsipper i EU-retten.

9.2.2 Departementets vurdering og forslag

Etter departementets vurdering er det nasjonale handlingsrommet medlemsstatene har når det gjelder å fastsette bestemmelser om utøvelse av myndighet lite. Handlingsrommet består i at hvert enkelt medlemsland må vurdere bestemmelsene om myndighet opp mot gjeldende relevant nasjonal rett og vurdere om det er behov for ytterligere regulering for å sikre at forordningens krav etterleveres av medlemsstatene. I denne sammenheng vil personvernforordningen og personopplysningsloven, samt forvaltningsloven, være sentrale regelverk. Departementet anser at kravet i forordningens artikkel 51 nr. 5 om at myndighetsutøvelsen skal være virkningsfull, avskrekkende og forholdsmessig vil være oppfylt gjennom alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper. For at et forvaltningsvedtak skal ha rettsvirkninger må det være gyldig og oppfylle kravene til saksbehandling, hjemmel og innhold. Forholdsmessighetsprinsippet er et viktig rettslig prinsipp som gjelder for forvaltningen, og følger av rettspraksis og juridisk teori. Det innebærer at et vedtak må være egnet til å oppnå det formålet som forvaltningen ønsker å realisere, være det minst inngripende tiltaket som er nødvendig for å oppnå formålet og være rimelig i forhold til de konsekvensene det har for den som rammes. Domstolene kan prøve om et vedtak er forholdsmessig, og kan sette vedtaket til side hvis det ikke oppfyller kravene til forholdsmessighet.

I forordningens artikkel 51 nr. 6 stilles det krav til medlemsstaten om å fastsette særlige regler og framgangsmåter for utøvelsen av koordinators og andre vedkommende

myndigheters undersøkelsesmyndighet etter artikkel 51 nr. 1, håndhevingsmyndigheter etter artikkel 51 nr. 2 og øvrige myndigheter etter artikkel 51 nr. 3. For å sikre slik kompetanse foreslår departementet i lovutkastet § 8 at myndighet som fremgår av forordningens artikkel 51 (nr. 1-3) skal tillegges koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter. I lovutkastet § 8 gis koordinator og andre vedkommende myndigheter hjemmel til blant annet å gjennomføre stedlig kontroll, og pålegge opphør av overtredelser og treffe avhjelpende tiltak. Det vil være behov for nasjonale prosessuelle regler for tilsyn og håndheving, særlig knyttet til myndigheten til å gjennomføre stedlig kontroll, noe som blir nærmere omtalt i kapittel 9.3.

For å sikre at koordinator, andre vedkommende myndigheter og EFTAs overvåkingsorgan kan innhente nødvendig informasjon, foreslår departementet i lovutkastet § 9 en plikt for tilbydere av formidlingstjenester og deres representanter, til å gi slik informasjon.

Når det gjelder koordinators og andre vedkommende myndigheters særskilte fullmakter til å sanksjonere en overtredelse som ikke har opphørt og kan forårsake alvorlig skade etter forordningens artikkel 51 nr. 3, viser departementet til reglene om tvangsfullbyrdelse av forvaltningsvedtak i tvangsfullbyrdsesloven kapittel 7 og 13.

9.3 Nasjonale regler om stedlig kontroll

9.3.1 Koordinators og vedkommende myndigheters kompetanse til å gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag

Artikkel 51 nr. 1 bokstav b i forordningen fastsetter at koordinator for digitale tjenester skal ha myndighet til å gjennomføre stedlig kontroll av alle lokaler som tilbyderne bruker for formål knyttet til næringsvirksomheten, for å undersøke, beslaglegge, ta eller få kopier av informasjon når det er nødvendig for utførelsen av dens oppgaver etter forordningen. Dette innebærer også en myndighet til å be andre offentlige myndigheter om å gjøre dette. Det følger av artikkel 49 nr. 4 at myndigheten til å gjennomføre stedlig kontroll som gjelder for koordinator også skal gjelde for alle andre vedkommende myndigheter som blir utpekt.

9.3.2 Departementets vurdering og forslag

Medlemsstatene skal selv fastsette reglene for håndheving og tilsyn innenfor rammene av forordningens håndhevingsbestemmelser jf. artikkel 51 nr. 6. Departementet foreslår i lovutkastet § 8 en bestemmelse som fastslår at koordinator og andre vedkommende myndigheter skal føre tilsyn med reglene som følger av forordningen. For å sikre at koordinator og vedkommende myndigheter har tilstrekkelig hjemmel til å gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag mv., er det etter departementets vurdering nødvendig å fastsette særskilte regler om dette. Departementet foreslår derfor en bestemmelse i § 10 som gjennomfører artikkel 51 nr. 1 bokstav b. Stedlig kontroll innebærer i denne sammenheng at myndigheten kan kreve adgang til fast eiendom og å undersøke, beslaglegge, ta eller få kopier av informasjon.. Dette gjelder informasjon som kan befinne seg på hvilket som helst lagringsmedium. De prosessuelle reglene departementet foreslår omfatter hvem stedlig kontroll skal kunne utføres av og hva det innebærer.

Koordinator og vedkommende myndigheter kan gjennomføre kontroll når det er rimelig grunn til å anta at det foreligger en overtredelse av regler i forordningen. Et viktig formål med å

gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag, er å innhente opplysninger som er av betydning for og til bruk i en tilsynssak. For å gjennomføre kontroll bør det kunne antas at opplysninger vil bli holdt tilbake eller ikke vil bli lagt frem på forespørsel. Beslutningen om å gjennomføre kontroll må være forholdsmessig og ikke-vilkårlig. Det innebærer at inngrepet må stå i forhold til den mistenkte overtredelsen.

Stedlig kontroll skal gjennomføres av koordinator eller vedkommende myndigheter, og eventuelle andre personer som er autorisert av myndighetene. Koordinator og vedkommende myndigheter kan også be andre offentlige myndigheter utføre stedlig kontroll. Stedlig kontroll kan finne sted uanmeldt, og koordinator og vedkommende myndigheter kan anmode om bistand fra politiet til å gjennomføre kontrollen. Forbrukertilsynet har etter markedsføringsloven § 34 annet og tredje ledd en lignende myndighet. Forbrukertilsynet kan undersøke alle lokaler, grunn, innretninger og utstyr, herunder transportmidler, som den næringsdrivende bruker i sin næringsvirksomhet. Forbrukertilsynet kan også ta beslag i dokumenter og gjenstander, og ta kopier, som de finner påkrevet for å utføre sine gjøremål etter loven. Forvaltningsloven § 15 gir nærmere regler om fremgangsmåten ved gransking og lignende og gir tilbyderer mulighet til å klage. Tilsvarende regler er vedtatt i ny forvaltningslov § 20 om undersøkelse og beslag (lov 20. juni 2025 nr. 81 om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) som er vedtatt, men ennå ikke trådt i kraft).

I norsk rett finnes det også tilfeller der myndigheter kan kreve adgang til lokaler, eiendommer, transportmidler og andre oppbevaringssteder for å søke etter bevis og foreta bevissikring. En begjæring om adgang til å gjennomføre en slik bevissikring må fremsettes for tingretten. Både Konkurransetilsynet etter konkurranseloven § 25, skattemyndigheten etter skatteforvaltningsloven § 10-15 og Finanstilsynet etter verdipapirhandeloven § 19-5 har slik myndighet. Etter departementets vurdering kan slike prosessuelle regler i dette tilfellet gi unødvendig kompleksitet i saksbehandlingen. Departementet ber likevel om høringsinstansenes syn på om det bør fastsettes slike særskilte prosessuelle krav til bevissikring for at koordinator og vedkommende myndigheter skal kunne gjennomføre stedlig kontroll.

9.4 EFTAs overvåkingsorgan og Kommisjonens myndighet til å gjennomføre stedlig kontroll

9.4.1 Stedlig kontroll av svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotor

Kommisjonen skal kunne gjennomføre stedlig kontroll hos tilbydere av en svært stor nettbasert plattform eller svært stor nettbasert søkemotor når den finner det nødvendig, jf. artikkel 69 i forordning om digitale tjenester. Bestemmelsen beskriver forskjellige tilsynsaktiviteter som for eksempel dokumentkontroll og -kopiering, tilgang til IT-systemer (algoritmer, databehandling, forretningspraksiser) og nedtegning av forklaring fra representanter eller andre ansatte i virksomheten, jf. artikkel 69 nr. 2 bokstav a-g.

Stedlig kontroll kan gjennomføres ved hjelp av revisorer eller andre eksperter oppnevnt av Kommisjonen, koordinatoren, eller andre vedkommende myndigheter i landet hvor kontrollen gjennomføres. Dersom dokumenter eller svar på spørsmål under nedtegning av forklaring er ufullstendige, feilaktige og/eller villedende, skal representantene fra Kommisjonen og

eventuelt andre tredjeparter som bistår Kommisjonen, informere tilbyderer om risikoen for sanksjonering i henhold til artikkel 74 (overtredelsesgebyr) eller artikkel 76 (tvangsmulkt).

Tilbyderne plikter å underkaste seg stedlige kontroller. Dersom tilbyderer motsetter seg en kontroll plikter medlemsstatene å sikre at representantene fra Kommisjonen og eventuelt andre tredjeparter som bistår Kommisjonen, kan anmode politimyndigheter eller andre aktuelle myndigheter som kan utøve makt, om å bistå med gjennomføring av den stedlige kontrollen, jf. forordningen artikkel 69 nr. 6.

Det følger av artikkel 69 nr. 10 at nasjonale rettsmyndigheter som saken er brakt inn for skal kontrollere at Kommisjonens (etter tilpasning, EFTAs overvåkingsorgans) beslutning om å gjennomføre stedlig kontroll er ekte, og at de planlagte tvangstiltakene verken er vilkårlige eller overdrevne i forhold til kontrollens gjenstand. Når den nasjonale rettsmyndigheten gjennomfører en slik kontroll, kan den be EFTAs overvåkingsorgan, direkte eller gjennom koordinator, om detaljerte forklaringer, særlig de som gjelder grunnlaget for EFTAs overvåkingsorgans mistanke om en overtredelse, hvor alvorlig den mistenkte overtredelsen er, og på hvilken måte den berørte tilbyderer av den svært store nettbaserte plattformen eller av den svært store nettbaserte søkemotoren er innblandet. Den nasjonale rettsmyndigheten kan imidlertid ikke vurdere nødvendigheten av kontrollen eller kreve å få utlevert informasjon fra EFTAs overvåkingsorgans saksmappe.

9.4.2 Departementets vurdering og forslag

I forbindelse med innlemming av forordningen i EØS-avtalen, vil det bli foreslått nødvendige tilpasninger til Kommisjonens myndighet til å føre tilsyn og håndheve forordningen overfor svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotorer som er etablert i EØS EFTA-landene. EØS EFTA-landene foreslår en løsning der EFTAs overvåkingsorgan speiler Kommisjonens myndighet når det gjelder svært store nettbaserte plattformer eller nettbaserte søkemotorer etablert i EØS EFTA-landene for å ivareta EØS-avtales to-pilarstruktur.

For å sikre at EFTAs overvåkingsorgan har hjemmel til å føre tilsyn etter artikkel 69, foreslår departementet i § 11 første ledd at EFTAs overvåkingsorgan skal ha kompetanse til å gjennomføre stedlig kontroll. Videre ser departementet behov for at norske myndigheter må være til stede når det gjennomføres stedlig kontroll. Departementet foreslår derfor i lovforslaget § 11 første ledd annet punktum at koordinator og utpekte vedkommende myndigheter skal være til stede når EFTAs overvåkingsorgan gjennomfører stedlig kontroll. Dette er også i tråd med artikkel 69 nr. 3 i forordningen som sier at kontroll kan utføres med bistand av koordinator og vedkommende myndigheter i den medlemsstaten på hvis territorium kontrollen utføres. EØS EFTA-landenes foreløpige posisjon er gjenstand for forhandlinger med EU-siden og departementet gjøre derfor oppmerksom på at det kan bli endringer i EFTAs overvåkingsorgans rolle, jf. omtale i kapittel 3.2.

Forordningens artikkel 69 setter ikke krav om at det må kunne gjennomføres bevissikring. Når EFTAs overvåkingsorgan gjennomfører stedlig kontroll etter konkurranseregelverket, er imidlertid EFTAs overvåkingsorgan gitt denne muligheten i EØS konkurranseloven § 3. Forordning om digitale tjenester artikkel 69 har en ordlyd som er tilnærmet lik ordlyden i artikkel 20 i Rådsforordning nr. 1/2003 av 16. desember 2002 om gjennomføring av konkurransereglene fastsatt i traktatens artikkel 81 og 82. Dette tilsier at artikkel 69 i forordning om digitale tjenester bør gjennomføres i norsk rett på samme måte – det vil si at

EFTAs overvåkingsorgan gis samme adgang til å foreta bevissikring som i konkurranseregelverket. I vurderingen legges det også vekt på at disse tilsynsobjektene er store multinasjonale selskaper med stor innflytelse på brukere og samfunn, overtredelsene er større og med større potensielle skadevirkninger og dertil er pålagt større ansvar etter forordningen. Departementet foreslår derfor i § 11 prosessuelle regler om bevissikring for EFTAs overvåkingsorgan.

Når EFTAs overvåkingsorgan skal gjennomføre bevissikring, må det fremsettes begjæring om dette for tingretten. Når vilkåret for bevissikring er oppfylt og tillatelse er innhentet fra tingretten, kan EFTAs overvåkingsorgan få adgang til lokaler, all grunn og transportmidler som tilhører tilbyderer, for å gjøre seg kjent med all informasjon. Ved bevissikring kan EFTAs overvåkingsorgan også beslaglegge, ta eller få kopier av informasjon, samt kreve å få tilgang til og forklaringer om tilbyderens organisasjon, drift, IT-system, algoritmer, datahåndtering og forretningspraksis. EFTAs overvåkingsorgan kan videre innhente en kopi av datainnholdet fra elektroniske medier som er gjenstand for kontroll, med tanke på senere gjennomgang av kopien, samt forsegle forretningslokaler, regnskapsbøker eller forretningspapirer så lenge undersøkelsen varer og dette anses nødvendig. Det er koordinator som må fremsette denne begjæringen på vegne av EFTAs overvåkingsorgan.

Det følger av forordningen artikkel 69 nr. 10 at retten ikke kan prøve gyldigheten av beslutningen eller prøve om bevissikringen er nødvendig. Departementet foreslår derfor i lovutkastet § 11 femte til syvende ledd regler som begrenser domstolens prøvingsrett. Det er imidlertid en hårfin grense mellom å prøve gyldigheten av en beslutning om bevissikring og å prøve om beslutningen er vilkårlig eller overdreven. Hvis tingretten bestemmer at beslutningen om bevissikring er uforholdsmessig, forhindrer den i realiteten kontrollen fra å finne sted. For at tingrettens proporsjonalitetsvurdering skal være meningsfull, uten å berøre EFTA-domstolens enekompetanse til å vurdere gyldigheten av beslutningen, bør tingretten bare kunne nekte å innvilge beslutningen der den mistenkte overtredelsen er så minimal, omfanget av den sannsynlige involveringen fra den berørte tilbyderer er så begrenset, eller bevisene som søkes er så perifere, at innblanding i den berørte tilbyderens private aktiviteter som bruken av bevissikringen medfører, er åpenbart uforholdsmessig og uakseptabel i lys av formålene for bevissikringen. Departementets vurdering er derfor at det er en høy terskel for at tingretten skal kunne nekte å innvilge EFTAs overvåkingsorgans beslutning om å gjennomføre bevissikring.

9.5 Sanksjoner og andre reaksjoner

9.5.1 Overtredelsesgebyr

Artikkel 51 nr. 2 bokstav c i forordningen pålegger medlemsstatene å sikre at koordinatoren for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter, har hjemmel til enten selv eller ved å be en rettsmyndighet, å ilegge overtredelsesgebyrer overfor tilbydere av formidlingstjenester ved manglende overholdelse av forpliktelsene i regelverket. Det inkluderer manglende overholdelse av plikten til å gi informasjon og medvirke ved inspeksjon.

Det følger videre av artikkel 52 at medlemsstatene skal fastsette nærmere regler om sanksjonene som kan pålegges for overtredelser av plikter etter forordningen. Sanksjonene skal være *virkningsfulle, forholdsmessige og virke avskrekkende*. Medlemsstatene skal sikre

at det maksimale beløpet som kan ilegges for overtredelse eller manglende oppfyllelse av forpliktelser i forordningen, skal være 6 prosent av den årlige globale omsetningen til tilbyderer av formidlingstjenester i det foregående regnskapsår. Gjelder overtredelsesgebyret uriktige, ufullstendige eller villedende opplysninger fra tilbyder av formidlingstjenesten, manglende svar eller vilje til retting av feil, ufullstendige eller villedende opplysninger eller unnlatelse av å medvirke til stedlig kontroll, skal det utgjøre 1 prosent av årsinntekten eller den globale omsetningen i det foregående regnskapsåret.

Kommisjonen fører tilsyn med svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer etter forordningen artikkel 56 nr. 3 og skal håndheve regelverket overfor disse tilbyderne i henhold til forordningen kapittel IV avsnitt 4. Etter artikkel 74 kan Kommisjonen ilegge overtredelsesgebyr overfor svært store internettplattformer eller av svært store nettbaserte søkemotorer.

9.5.2 Tvangsmulkt

I henhold til artikkel 51 nr. 2 bokstav d i forordningen, skal medlemsstatene sikre at koordinatoren for digitale tjenester har myndighet til enten selv eller ved å be en rettsmyndighet, å ilegge tvangsmulkt for å sikre at et pålegg om å bringe til opphør en overtredelse av forpliktelser i forordningen, etterleves. Dette kan for eksempel være pålegg om å gi informasjon som er viktig for myndighetens undersøkelser, jf. artikkel 51 nr. 1 bokstav a. Det følger av forordningen artikkel 52 nr. 4 at maksimumsbeløpet for en tvangsmulkt skal være 5 prosent av gjennomsnittlig daglig global omsetning eller inntekt for tilbyderer av formidlingstjenester i det foregående regnskapsåret.

Kommisjonen har etter forordningen artikkel 76 kompetanse til å ilegge tvangsmulkt overfor svært store internettplattformer eller av den svært store nettbaserte søkemotorer.

9.5.3 Departementets vurdering og forslag

Medlemsstatene skal selv fastsette reglene for sanksjoner og andre reaksjoner innenfor rammene av forordningens sanksjonsbestemmelser. Alminnelige nasjonale regler for offentlige myndigheters ileggelse av administrative sanksjoner, herunder overtredelsesgebyr, følger allerede av forvaltningslovens kapittel IX (kap. 11 i ny forvaltningslov) og EMK artikkel 6. Det samme gjelder for tvangsmulkt i forvaltningsloven kapittel X. Dette gir utgangspunktet for vurderinger av ileggelse av sanksjoner, tvangsmulkt og utmåling av et eventuelt overtredelsesgebyr.

I tillegg til utgangspunktene i forvaltningslovens kapittel IX og X, stiller forordningen selv visse regler om sanksjonering av brudd på plikter etter forordningen, herunder størrelsen på både overtredelsesgebyr og tvangsmulkt, jf. henholdsvis artikkel 52 nr. 3 og artikkel 52 nr. 4.

Departementet foreslår i lovutkastet §§ 12 og 13 regler om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr for å sikre effektiv håndhevelse av bestemmelsene i forordningen. I forslaget til bestemmelse om overtredelsesgebyr fremgår hvilke overtredelser av forordningen som kan sanksjoneres med gebyr. De øvre beløpsgrensene for overtredelsesgebyr og tvangsmulkt forslås regulert i loven. Departementet presiserer at maksimumsbeløpene som er angitt, gjelder for hver enkelt overtredelse.

Tvangsmulkt er en reaksjon som skal bidra til å fremtvinge regeletterlevelse, og som kan være et effektivt virkemiddel i situasjoner der andre virkemidler ikke har vist seg effektive. Tvangsmulkt vil kunne sette makt bak et pålegg og kan iverksettes raskt.

Mikro- og små foretak er unntatt forpliktelsene etter artikkel 20-24 (med unntak av art. 24 nr. 3), 25-28 og 30-32. Det innebærer at disse foretakene ikke kan ilegges overtredelsesgebyr for overtredelser etter disse bestemmelsene.

Kommisjonen gis i forordning om digitale tjenester artikkel 74 og 76 myndighet til å ilegge svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer sanksjoner i form av henholdsvis overtredelsesgebyr og tvangsmulkt. Etter forordningen artikkel 81 har EU-domstolen kompetanse til å overprøve sanksjonene, og kan både oppheve, redusere og øke et overtredelsesgebyr og en tvangsmulkt som er ilagt av Kommisjonen. Som følge av EØS-avtalens to-pilarsystem, foreslår EØS EFTA-statene i forslag til EØS-komitebeslutning at sanksjonsmyndigheten forordningen legger til Kommisjonen, legges til EFTAs overvåkingsorgan, i EFTA-pilaren. Tilsvarende skal EU-domstolens myndighet legges til EFTA-domstolen. Departementet legger opp til at EFTAs overvåkingsorgans og EFTA-domstolens myndighet til å ilegge økonomiske sanksjoner gjennomføres i norsk rett gjennom en bestemmelse i lovutkastet § 14.

9.6 Finansiering av tilsyn

9.6.1 Forordningen

Det følger av artikkel 43 at svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer plikter å betale et årlig tilsynsgebyr til Kommisjonen. Gebyret skal dekke kostnadene Kommisjonen har ved å føre tilsyn og håndheve regelverket. Disse virksomhetene plikter å betale et årlig tilsynsgebyr for hver utpekt tjeneste i henhold til artikkel 33. Kommisjonen skal årlig rapportere påløpte kostnader ved tilsyn og håndheving til Europaparlamentet og Rådet, samt informere om hvilke beløp som er mottatt i form av tilsynsgebyr.

I henhold til artikkel 50 i forordningen skal medlemsstatene sørge for at vedkommende myndigheter og koordinatoren for digitale tjenester har tilstrekkelige ressurser til effektivt å utføre oppgavene de er pålagt og dermed nå målene i forordningen. Forordningen har ingen bestemmelser om gebyrfinansiering på nasjonalt nivå. Det følger imidlertid av fortalens punkt 101 og 111 at medlemslandene har mulighet til å kreve tilsynsgebyr av tilbydere som har etablert en relevant virksomhet innenfor medlemslandets jurisdiksjon. Eventuelle gebyr skal være strengt begrenset til det som er nødvendig og proporsjonalt for å dekke omfanget av tilsynsmyndighetens ansvar.

9.6.2 Departementets vurdering og forslag

De utpekte tilsynsmyndighetene finansieres i dag på ulike måter. Medietilsynet, Forbrukertilsynet og Datatilsynet finansieres gjennom direkte overføringer i statsbudsjettet. Nkoms forvaltningsoppgaver etter ekomloven og sikkerhetsloven finansieres gjennom gebyrer og sektoravgift på statsbudsjettets inntektsside.

Departementet legger som utgangspunkt til grunn at Medietilsynets, Forbrukertilsynets og Datatilsynets tilsynsoppgaver etter forordningen finansieres gjennom direkte overføringer i statsbudsjettet, på samme måte som deres øvrige forvaltningsoppgaver finansieres.

Når det gjelder Nkoms oppgaver som koordinator og tilsynsmyndighet etter forordningen må det vurderes om gebyrfinansiering og sektoravgift er hensiktsmessig også for disse oppgavene eller om tilsynsvirksomheten skal finansieres ved direkte overføring i

statsbudsjettet. Gebyrer kan kreves for en klart definert tjeneste til betaleren og skal ikke finansiere noe annet eller mer enn kostnaden av tjenesten. Gebyrfinansiering kan være aktuelt for enkelte konkrete oppgaver etter forordningen, som utpeking av betrodde varslere og sertifisering av utenrettslige tvisteløsningsorgan. Administrering av en slik gebyrfinansiering for konkrete tjenester vil neppe innebære store kostnader for Nkom, men vil trolig heller ikke kunne gi inntekter av betydning. For eksempel har den svenske koordinatoren for digitale tjenester foreløpig kun utpekt én betrodd varslar, og ingen utenrettslig tvisteløsningsorgan.

Sektoravgifter skiller seg fra gebyrer ved at betalingen ikke har en direkte sammenheng med levering av tjenesten, og ved at flere betaler enn de som mottar tjenesten det enkelte år. Det er imidlertid et krav at sektoravgifter avgrenses til den sektoren eller næringen som drar nytte av tjenesten. Foreløpig er omfanget av tilsynsoppgaven etter forordning om digitale tjenester svært uklart. Det er uklart hvor mange tilbydere som har sitt etableringssted i Norge og som vil være omfattet av forordningen, og hvilke tjenestekategorier de ulike tilbyderne tilhører. Analysys Mason gjennomførte, på oppdrag for Nkom, i 2023 en nasjonal markedsundersøkelse og utarbeidet rapporten «A survey of internet-based services and platforms in the Norwegian market». Undersøkelsen avdekket et svært høyt antall ulike aktører og tjenester som vil omfattes av forordning om digitale tjenester. Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til antallet aktører og hvilke tjenestekategorier de ulike aktørene tilhører. På grunn av denne usikkerheten, vil en eventuell ordning med sektoravgift trolig kreve store administrative ressurser. Sektoravgiften kan videre bli et komplisert system fordi det kan være urimelig ikke å differensiere avgiften etter hva slags tjeneste som tilbys. Det er grunn til å tro at Nkoms ressursbruk vil være større knyttet til nettbaserte markeds plasser enn med tilbydere av internettilgangstjenester (som inngår i tjenestekategorien ren overføring).

En del av Nkoms arbeid etter forordningen vil i tillegg knytte seg til tilbydere av formidlingstjenester etablert utenfor Norge. Dette kan være å videreformidle pålegg om å fjerne ulovlig innhold og pålegg om å gi informasjon til tilbydere av formidlingstjenester etablert utenfor Norge etter artikkel 9 og 10, samt knyttet til å formidle klager og eventuelle vurderinger som gjelder tilbydere av formidlingstjenester i en annen EØS-stat, til koordinatorene i den aktuelle staten. Det kan stilles spørsmål ved om det er rimelig at den norske delen av næringen skal finansiere dette arbeidet.

Dersom det eventuelt innføres en sektoravgift må staten vite hvilke rettssubjekt som tilbyr tjenester etter forordningen og som dermed plikter å betale sektoravgift. Det vil da være nødvendig med en registreringsplikt for avgiftssubjektene.

Departementet er usikker på om sektoravgift er et egnet virkemiddel for finansiering av tilsynsarbeidet etter forordning om digitale tjenester. Det foreslås likevel inntatt en forskriftshjemmel i utkastet til digitaltjenestelov § 17 til å pålegge sektoravgift og gebyr samt registreringsplikt. Departementet ber særlig om høringsinstansenes synpunkter på finansiering av tilsynsvirksomheten.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av forordning om digitale tjenester i norsk rett vil innebære økonomiske og administrative konsekvenser for offentlige og private aktører i Norge, blant annet koordinatorene

for digitale tjenester og vedkommende myndigheter, samt private rettssubjekt som pålegges forpliktelser etter forordningen.

Forslag til ny lov om digitale tjenester får omfattende økonomiske og administrative konsekvenser for Nkom, som i henhold til lovutkastet § 4 utpekes som nasjonal koordinator for digitale tjenester, jf. forordningens artikkel 49 nr. 1 og 2. Koordinator er ansvarlig for alle tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter forordningen, med unntak for de oppgaver som andre vedkommende myndigheter i forskrift tildeles ansvaret for med hjemmel i § 4 fjerde ledd. I tillegg til økt ressursbehov for Nkom knyttet til tilsyn og håndheving av regelverket overfor tilbydere av formidlingstjenester etablert i Norge, vil Nkom måtte etablere en effektiv myndighetsdialog med Kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan, koordinatorene i EUs medlemsstater, samt med de andre vedkommende myndighetene i Norge. Videre vil det være behov for å veilede norske tilbydere av formidlingstjenester blant annet når det gjelder omfanget av rettigheter og plikter i forordningen.

Som redegjort for under kapittel 9.6.2 er det stor usikkerhet knyttet til omfanget av tilsynsoppgaven etter forordning om digitale tjenester. Det er uklart hvor mange tilbydere som har sitt etableringssted i Norge og som vil være omfattet av forordningen, og hvilke tjenestekategorier de ulike tilbyderne tilhører. Dette vil kunne ha betydning for omfanget og kompleksitet av tilsynsoppgavene etter forordningen og gjør det krevende på nåværende tidspunkt å anslå nærmere omfanget av ressursbehovet for Nkom.

Forordningen vil også innebære økonomiske konsekvenser for øvrige vedkommende myndigheter som blir utpekt etter lovutkastet § 4. Dette gjelder Forbrukertilsynet, Datatilsynet og Medietilsynet. Disse skal føre tilsyn og håndheve regelverket på sine respektive ansvarsområder. Konsekvensene vil avhenge av tilsynsansvaret vedkommende myndigheter får etter forordningen. Av omtalen i kapittel 8.1.3 fremgår det at departementet vil komme tilbake i en egen prosess til en mer detaljert og konkret beskrivelse av hvilke bestemmelser i forordningen som faller inn under den enkelte vedkommende myndighets ansvarsområde. Det er dermed på nåværende tidspunkt ikke mulig å anslå nærmere omfanget av ressursbehovet for vedkommende myndigheter etter lovutkastet.

Opgavene etter forordningen er imidlertid ikke begrenset til tilbydere etablert i Norge. Koordinatoren og vedkommende myndigheter har som en del av sine oppgaver også ansvar for å bistå Kommisjonen og tilsynsmyndigheter i andre medlemsstater, i tråd med artikkel 57 i forordningen. Dersom det foreligger mistanke om at en tilbyder av en svært stor nettbasert plattform eller en svært stor nettbasert søkemotor har overtrådt bestemmelsene i kapittel III, avsnitt 5 – eller systematisk har overtrådt andre bestemmelser i forordningen på en måte som i alvorlig grad påvirker mottakere av tjenesten i Norge – kan koordinator sende en formell anmodning til Kommisjonen om å vurdere forholdet nærmere.

Politiet er i lovutkastet pålagt å bistå koordinator og vedkommende myndigheter til å gjennomføre stedlige kontroller, jf. lovutkastet § 10 siste ledd, og vil etter lovutkastet § 15 motta vertstjenesters melding om mistanke om straffbare forhold. Det er usikkert i hvilket omfang det vil være behov for å be om politiets bistand ved stedlige kontroller. Departementet bemerker imidlertid at det er en viss terskel for å foreta stedlig kontroll og at det kun i særlige tilfeller vil være aktuelt å be om bistand fra politiet. Eventuelle økte kostnader antas derfor å bli av begrenset omfang. Når det gjelder tilbyders plikt til å melde til politiet ved mistanke om straffbare forhold, innebærer det neppe økt ressursbehov for politiet.

At vertstjenester får meldeplikt til politiet og skal gi all relevant tilgjengelig informasjon om straffbare handlinger som har skjedd, skjer eller sannsynligvis vil skje, kan derimot være positivt i politiets arbeid, ved å bidra til å avverge og oppklare lovbrudd.

Domstolene kan få noe økte administrative kostnader som følg av at de må ta stilling til begjæring om bevissikring som fremsettes koordinator på vegne av EFTAs overvåkingsorgan, jf. lovutkastet § 11. EFTAs overvåkingsorgan fører kun tilsyn med eventuelle svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer etablert i Norge. Som nevnt i kapittel 5.7 er terskelen for å kvalifisere som en slik tilbyder høy og det er i dag ingen norske aktører som er i nærheten av å kvalifisere til dette. Omfanget av begjæringer om bevissikring antas derfor å bli svært begrenset og kostnadene forbundet med dette tilsvarende lave.

Gjennomføring av forordning om digitale tjenester innebærer en rekke nye plikter for tilbydere av formidlingstjenester og kan ventes å få økonomiske konsekvenser for slike tilbydere. I Kommisjonens konsekvensanalyse i forbindelse med at forslag til forordning ble lagt fram i desember 2020, vurderte Kommisjonen hvordan forslaget ville påvirke tilbydere av formidlingstjenester. Kommisjonen konkluderte med at selv om forslaget medfører visse kostnader – særlig knyttet til tekniske tiltak, rapportering og krav om åpenhet – vil disse være lavere enn kostnadene ved en fragmentert markedssituasjon. Forordningen er utformet slik at det gir små foretak, som for eksempel oppstarts- og vekstselskaper, bedre muligheter til å konkurrere. Enkelte av disse virksomhetene er også unntatt fra visse krav.

Utkast til lov om digitale tjenester (digitaltjenesteloven)

§ 1 Gjennomføring av forordning (EU) 2022/2065 om digitale tjenester

Forordning (EU) 2024/1689 om et indre marked for digitale tjenester, som inntatt i EØS-avtalen vedlegg XI nr. xy, gjelder som lov. Forordningen gjelder med tilpasningene som følger av vedlegg XI, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2 Geografisk virkeområde

Departementet kan gi forskrift om lovens og forordning om digitale tjenester anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og fastsette særlige regler for Svalbard.

§ 3 Forskrifter om gjennomføring av delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt i samsvar med forordning om digitale tjenester.

§ 4 Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet er vedkommende myndighet, jf. forordning om digitale tjenester artikkel 49 nr. 1 og koordinator for digitale tjenester jf. forordning om digitale tjenester artikkel 49 nr. 2.

Medietilsynet, Forbrukertilsynet og Datatilsynet er vedkommende myndigheter, jf. forordning om digitale tjenester artikkel 49 nr. 1.

Departementet kan i forskrift utpeke andre myndigheter som vedkommende myndighet, jf. forordning om digitale tjenester artikkel 49 nr. 1.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser som regulerer vedkommende myndigheters kompetanse.

§ 5 Uavhengighet

Koordinator for digitale tjenester andre vedkommende myndigheter kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker eller andre oppgaver etter denne loven og regler gitt i medhold til loven. Klagenemda kan ikke instrueres om behandlingen av enkeltsaker.

Kongen og departementet kan ikke omgjøre koordinators, andre vedkommende myndigheters eller klagenemndas enkeltvedtak.

§ 6 Pålegg om å gripe inn mot ulovlig innhold

Pålegg som nevnt i forordning om digitale tjenester artikkel 9 om å gripe inn mot ulovlig innhold, skal oppfylle de innholdsmessige krav som følger av forordning om digitale tjenester artikkel 9 nr. 2.

§ 7 Pålegg om å gi informasjon

Pålegg som nevnt i forordning om digitale tjenester artikkel 10 om å gi informasjon om tjenestemottakere, skal oppfylle de innholdsmessige krav som følger av forordning om digitale tjenester artikkel 10 nr. 2.

§ 8 Tilsyn

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter skal føre tilsyn med at reglene i denne lov, forskrifter gitt i medhold av denne loven og forpliktelser som er gjort bindende av myndighetene i henhold til forordning om digitale tjenester. Dette inkluderer blant annet

- a. å gjennomføre stedlig kontroll i samsvar med forordning om digitale tjenester artikkel 51 nr. 1 bokstav b, og
- b. å pålegge opphør av overtredelser og pålegge avhjelpende tiltak i samsvar med forordning om digitale tjenester artikkel 51 nr. 2 første ledd bokstav b.

Ved tilsyn skal koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter ha den myndighet som følger av forordning om digitale tjenester artikkel 51 nr. 1, 2 og 3, denne loven og forskrifter gitt i medhold av loven.

§ 9 Opplysningsplikt

Tilbyder av formidlingstjeneste og enhver ansatt eller representant for disse, plikter å gi de opplysninger som koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter krever for å kunne utføre sine oppgaver og utøve sin myndighet etter loven eller for å kunne oppfylle Norges folkerettslige forpliktelser. Opplysningene skal gis skriftlig eller muntlig uten unødig opphold.

Tilbyder av formidlingstjeneste og enhver ansatt eller representant for disse, plikter å gi de opplysningene som følger av forordning om digitale tjenester artikkel 67, til EFTAs overvåkingsorgan.

§ 10 Koordinators og vedkommende myndigheters adgang til stedlig kontroll

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter kan gjennomføre stedlig kontroll når det er nødvendig for å utføre sine oppgaver og utøve sin myndighet etter loven eller å oppfylle Norges folkerettslige forpliktelser. Stedlig kontroll innebærer at koordinator og andre vedkommende myndigheter kan kreve å få adgang til lokaler som tilbyder bruker i sin næringsvirksomhet for å undersøke, beslaglegge, ta eller få kopier av informasjon i enhver form, uansett lagringsmedium.

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter kan be andre myndigheter gjennomføre stedlig kontroll etter første ledd.

Stedlig kontroll kan ikke gjennomføres når det etter sakens art og forholdene ellers ville være et uforholdsmessig inngrep.

Taushetsplikt som følger av lov, pålegg eller avtale, er ikke til hinder for retten til å gjennomføre stedlig kontroll og ta beslag, etter denne paragrafen. Dette gjelder likevel ikke opplysninger, dokumenter, gjenstander eller annet som er omfattet av taushetsplikten som nevnt i straffeprosessloven §§ 117 til 120, med unntak av § 118 første ledd første punktum.

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter kan anmode om bistand fra politiet til å gjennomføre den stedlige kontrollen.

§ 11 EFTAs overvåkingsorgans adgang til stedlig kontroll og bevissikring

EFTAs overvåkingsorgan kan gjennomføre stedlig kontroll i henhold til artikkel 69 i forordning om digitale tjenester. Koordinator for digitale tjenester eller andre vedkommende myndighet skal være til stede under kontrollen.

EFTAs overvåkingsorgan kan foreta bevissikring når det er nødvendig for å utføre oppgaver de er tildelt etter forordning om digitale tjenester. I slike tilfeller kan EFTAs overvåkingsorgan kreve

- a. å få adgang til lokaler, grunn og transportmidler tilhørende den berørte tilbyderen,

- b. å få tilgang til og forklaringer om tilbyderens organisasjon, drift, IT-system, algoritmer, datahåndtering, forretningspraksis og informasjon knyttet til den mistenkte overtredelsen,
- c. få adgang til å beslaglegge, ta eller få papirkopier av informasjon under en stedlig kontroll,
- d. å innhente en kopi av datainnholdet fra elektroniske medier som er gjenstand for kontroll, og
- e. å forsegle forretningslokaler, regnskapsbøker eller forretningspapirer så lenge undersøkelsen varer og dette anses nødvendig

Begjæring om adgang til bevissikring framsettes av koordinator for digitale tjenester for tingretten på det stedet hvor det mest praktisk kan skje.

Ved begjæring om bevissikring som gjelder adgang til lokaler, eiendommer og transportmidler som tilhører tilbydere av svært store nettbaserte plattformer eller svært store nettbaserte søkemotorer eller andre personer som nevnt i forordning om digitale tjenester artikkel 67 nr. 1, prøver retten om EFTAs overvåkingsorgans vedtak er autentisk og at den planlagte bevissikringen verken er vilkårlig eller går for langt i forhold til kontrollens gjenstand.

Når retten ved begjæring om bevissikring prøver om bevissikringen er forholdsmessig, kan den direkte eller gjennom koordinator for digitale tjenester og annen vedkommende myndighet anmode EFTAs overvåkingsorgan om nærmere forklaringer, særlig om hvilke grunner EFTAs overvåkingsorgan har til å mistenke at det foreligger en overtredelse av forpliktelsene etter forordning om digitale tjenester, hvor alvorlig den mistenkte overtredelsen er, og på hvilken måte den berørte tilbyderen av den svært store nettbaserte plattformen eller den svært store nettbaserte søkemotoren eller den andre personen er innblandet.

Retten kan likevel verken prøve nødvendigheten av kontrollen eller kreve å få de opplysninger som finnes i EFTAs overvåkingsorgans saksdokumenter.

Kommisjonen kan være til stede ved kontroll som foretas av EFTAs overvåkingsorgan.

§ 12 Tvangsmulkt

For å sikre at pålegg om å gi opplysninger etter § 9, pålegg om opphør av overtredelse eller pålegg om avhjelpende tiltak etterleves, kan koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter bestemme at den vedtaket retter seg mot, skal betale en tvangsmulkt som løper for hver dag som går etter utløpet av den fristen som er satt for oppfyllelse av pålegget, inntil pålegget er oppfylt.

Tvangsmulkt etter første ledd skal utgjøre maksimalt 5 % av den gjennomsnittlige dagsomsetningen eller dagsinntekten på verdensbasis for den berørte tilbyderen av formidlingstjenester i det foregående regnskapsåret.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt.

§ 13 Overtredelsesgebyr

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter kan ilegge tilbydere av formidlingstjenester overtredelsesgebyr for overtredelse av pålegg eller forpliktelser som følger av forordning om digitale tjenester artikkel 11, artikkel 12, artikkel 13 nr. 1, 2 og 4, artikkel 14, artikkel 15 nr. 1, artikkel 16 nr. 1, 2 og 4-6, artikkel 17 nr. 1-4,

artikkel 18, artikkel 20, artikkel 22 nr. 1 og 6, artikkel 23, artikkel 24 nr. 1-3 og 5, artikkel 25 nr. 1, artikkel 26, artikkel 27, artikkel 28 nr. 1 og 2, artikkel 30 nr. 1-3 eller 5-7, artikkel 31, artikkel 32 og artikkel 51 nr. 2 bokstav a. Tilbyder av formidlingstjeneste kan også ilegges overtredelsesgebyr hvis tilbyder gir uriktig, ufullstendig eller villedende opplysninger etter § 9 eller unnlater å bistå ved stedlig kontroll etter § 10.

Koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter kan ilegge tilbydere av formidlingstjenester overtredelsesgebyr for overtredelse av forskrift gitt med hjemmel i loven, når det er fastsatt i forskriften at overtredelsen kan medføre slik sanksjon. Overtredelsesgebyr etter første ledd første punktum kan maksimalt utgjøre 6 % av årsomsetningen på verdensbasis i det foregående regnskapsår til den berørte tilbyderen av formidlingstjenester. Overtredelsesgebyr etter første ledd andre punktum kan maksimalt utgjøre 1 % av årsinntekten eller årsomsetningen på verdensbasis i det foregående regnskapsår for den berørte tilbyderen av formidlingstjenester eller den berørte personen.

Departementet kan gi forskrift om fastsettelse og gjennomføring, inkludert utmåling og inndrivelse, av overtredelsesgebyr.

§ 14 Myndighet lagt til EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen

EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen kan ilegge svært store nettbaserte plattformer og svært store nettbaserte søkemotorer økonomiske reaksjoner som nevnt i forordning om digitale tjenester artikkel 74 og 76 slik denne er tatt inn i EØS-avtalen vedlegg XI, kapittel X, pkt. YY.

§ 15 Melding om mistanke om straffbare forhold

Tilbyder av vertstjenester som får kjennskap til informasjon som gir grunn til mistanke om at det har skjedd, skjer eller sannsynligvis vil skje en straffbar handling i henhold til forordning om digitale tjenester artikkel 18 nr. 1, skal melde dette til politiet.

§ 16 Utpeking av svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer

Departementet kan gi forskrift om utpeking av svært store nettbaserte plattformer og søkemotorer jf. artikkel 33 nr. 4 i forordning om digitale tjenester med formål om at Kommisjonens beslutninger om utpeking skal få rettsvirkning i Norge.

§ 17 Forskrift om tilsynsgebyr og registreringsplikt

Departementet kan gi forskrift om gebyr og sektoravgift for å dekke relevante kostnader for koordinator for digitale tjenester og andre vedkommende myndigheter, herunder utmåling og unntak fra plikten til å betale gebyr og sektoravgift.

Departementet kan gi forskrift om registreringsplikt, herunder hvilken vedkommende myndighet registrering skal foretas hos og hvilke tjenester.

§ 18 Klage på enkeltvedtak

Klagenemnda avgjør klager på enkeltvedtak som fattes av koordinator for digitale tjenester eller andre vedkommende myndigheter med hjemmel i eller i medhold av denne loven.

Departementet kan gi forskrift om klagenemnda forskrift, blant annet om sammensetning, organisering, finansiering, saksbehandling, tidsbruk og rapportering.

§ 19 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft straks.

§ 20 Endringer i andre lover

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 23. mai 2003 nr. 35 om visse sidere av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester gjøres følgende endring:
§§ 16-20 oppheves.
2. I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester mv. gjøres følgende endring:

§ 5 A-7 første ledd skal lyde:

Hensiktsmessige tiltak etter §§ 5 A-3, 5 A-4 og 5 A-6 skal være gjennomførbare og forholdsmessige og ta hensyn til videodelingsplattformtjenestens størrelse og art. Tiltakene skal ikke føre til forhåndskontroll eller opplastingsfiltrering av innhold i strid med *forordning (EU) 2022/2065 om et indre marked for digitale tjenester artikkel 8*.

Vedlegg 1

Uoffisiell norsk oversettelse av Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2022/2065 av 19. oktober 2022 om et indre marked for digitale tjenester og om endring av direktiv 2000/31/EF (forordning om digitale tjenester)